

**ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN COĞRAFYA KONULARININ
GELECEKTEKİ DEĞİŞİMİNE YÖNELİK DÜŞÜNCELERİ**

EMRE DURAN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SOSYAL BİLİMLER VE TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

OCAK 2017

TELİF HAKKI ve TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 12 (on iki) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Emre
Soyadı : DURAN
Bölümü : Coğrafya Öğretmenliği
İmza :
Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Orta Öğretim Öğrencilerinin Coğrafyanın Konularının Gelecekteki Değişimine Yönelik Düşünceleri
İngilizce Adı : The Opinions Of Secondary Education Students About The Amendment Of Geography Subjects In The Future

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Emre DURAN

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Emre DURAN tarafından hazırlanan “Orta Öğretim Öğrencilerinin Coğrafya Konularının Gelecekteki Değişimine Yönelik Düşünceleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Gazi Üniversitesi Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Salih ŞAHİN

Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. Bülent AKSOY

Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

Üye: Yrd. Doç. Dr. Nazan KARAKAŞ ÖZÜR

Bölgesel Coğrafya Anabilim Dalı, Çankırı Karatekin Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi 21/12/2016

Bu tezin Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Aileme

TEŞEKKÜR

Tez süresince öncelikle deneyimleriyle bana yardımcı olan ve yol gösteren danışman hocam, sayın Doç.Dr. Salih ŞAHİN 'e, gerek bilimsel gerekse maddi-manevi desteklerini esirgemeyen değerli hocam sayın Doç.Dr. Bülent Aksoy' a ve sayın Arş. Gör. Abdullah TÜRKER' e ve gerek lisans eğitimim dönemimde gerekse Yüksek lisans eğitimim sürecinde bana katkı sağlayan tüm hocalarıma sonsuz teşekkür ederim.

Tezin hazırlık sürecinde yardımlarını esirgemeyen kıymetli arkadaşlarım Önder CENGİZ, İbrahim HİMMETOĞLU, Mevlüt BULAT ve Adnan ÖZKAN' a teşekkür ederim.

Anketin okullarda uygulanmasında aracı olan kıymetli arkadaşlarım Emre ÇAKIR' a ve Murat KARAGÖZ' e ayrıca sonsuz şükranlarımı sunarım

ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN COĞRAFYA KONULARININ GELECEKTEKİ DEĞİŞİMİNE YÖNELİK DÜŞÜNCELERİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Emre DURAN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ekim 2016

ÖZ

Bu araştırma, ortaöğretim 9. ve 10. Sınıf öğrencilerinin gelecekte muhtemelen değişecek ve Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda yer alacak olan konulara karşı görüşlerini öğrenmek amacı ile yapılmıştır. Ayrıca araştırmada öğrencilerin sınıf,cinsiyet ve okul türü durumlarına göre farklılaşmaları sorgulanmıştır. Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Verilerin toplanması için uzman görüşleri dahilinde anket hazırlanmış, hazırlanan anketler örneklem olarak belirlenen Ankara'da faaliyet gösteren Biltek Anadolu Lisesi ve Elmadağ Anadolu İmam-Hatip Lisesi 9. ve 10. sınıflarında eğitim gören 280 öğrenciye uygulanmıştır. Anketin çözümlenmesinde SPSS programı kullanılmış, betimsel istatistik yöntemlerinden yüzde ve frekans değerleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet durumları, sınıf durumları ve okul türleri gibi değişkenlerin öğrencilerin Coğrafya 'ya ilişkin konuların geleceğine yönelik görüşlerinin benzer olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler : Coğrafya Dersi Öğretim Programı, Gelecek, Görüş

Sayfa Adedi :

Danışman : Doç. Dr. Salih ŞAHİN

THE OPINIONS OF SECONDARY EDUCATION STUDENTS ABOUT THE AMENDMENT OF GEOGRAPHY SUBJECTS IN THE FUTURE

(Master's Thesis)

Emre DURAN

GAZI UNIVERSITY

INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES

October 2016

ABSTRACT

This study was done in order to learn the opinions of the 9th and 10th class students about the subjects which will possibly be amended in the future and which will take place at Geography Lesson Teaching Program. Besides, the differentiation of the students according to their classes, sexes, and school types was questioned in the study. In the survey, general survey model was used. Under the supervision of experts, a questionnaire was prepared to collect data, this questionnaire was applied to 280 students who had education at 9th and 10th classes at Bilecik Anatolian High School and Elmadağ Anatolian Imam Hatip High School which were indicated as samples in Ankara. SPSS program was used for the analysis of the questionnaire. Percentage and frequency values from descriptive statistics methods were used. At the end of the survey, it was determined that despite their difference in sex, class degree and school type, the opinions of the students who participated in the questionnaire are very similar.

Key Words : Geography Lesson Education Program, Future, View

Page Number :

Consultant : Associate Professor Dr. Salih ŞAHİN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOBİ İZİN FORMU.....	i
ETİK İLKELERİNE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ BEYANI.....	iii
İTHAF SAYFASI.....	iv
TEŞEKKÜR SAYFASI.....	v
ÖZ.....	vi
YABANCI DİLDE ÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
SİMGE VE KISALTMALAR.....	xiii
BÖLÜM	
I.GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	4
Araştırmanın Amacı.....	6
Araştırmanın Önemi.....	7
Sayıtlar.....	9
Sınırlılıklar.....	9
Tanımlar.....	10
II. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	11
III.YÖNTEM.....	15
Araştırmanın Modeli.....	15
Evren ve Örneklem.....	16
Ölçme Araçları	16
Ölçüm güvenirliği.....	17

Ölçüm yorumlarının ve kullanımlarının geçerliği.....	17
Verilerin Toplanması.....	18
Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	19
IV. BULGULAR VE YORUMLAR.....	20
V. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	48
Sonuçlar	48
Öneriler.....	58
KAYNAKÇA.....	49
EKLER.....	53
ÖZ GEÇMİŞ.....	57
AMBLEM SAYFASI.....	58

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Gelecekte yeryüzünün üstü kullanıldığı gibi yerin altı da yerleşim için kullanılmaya başlanılacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	21
Tablo 2. Kentsel alanların genişlemesi gelecekte kırsal alanların tamamen yok olmasını sağlayacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	22
Tablo 3. Mega (metropol) şehirlerin sayısının artması yerel kültürler üzerinde etkili olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	23
Tablo 4. Gelecekte deniz, çöl gibi birçok alan yerleşime açılacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	24
Tablo 5. Gelecekte modern yerleşim alanlarının oluşması tarihi yapıların zarar görmesine neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	25
Tablo 6. Gelecekte çarpık kentleşme oranı günümüzden çok daha fazla olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	26
Tablo 7. Gelecekte yeni enerji kaynakları ortaya çıkacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	27
Tablo 8. Enerji açığını karşılamak için aydan enerji üretimine başlanacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	27
Tablo 9. Gelecekte enerji üretiminde canlılardan yararlanılacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	28
Tablo 10. Güneş enerjisi, enerji üretiminde birinci sırada yer alacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	29
Tablo 11. Dünya'daki petrol rezervleri tamamen tükenektir maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	29

Tablo 12. Güneş enerjisi üretiminin artması çöl alanlarının gelecekte önem kazanmasına neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	30
Tablo 13. Gelecekte tükenmez (yenilenebilir) enerji kaynaklarının kullanımı artacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	31
Tablo 14. Gelecekte ülkeler arasındaki gelişmişlik farkının artması beyin göçlerinin artmasına neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	32
Tablo 15. Dünya nüfusu orta kuşaktan kutup kuşağına doğru kayacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	33
Tablo 16. Yapılan dış göçler gelecekte etnik sorunlara yol açacaktır kayacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	34
Tablo 17. Ülkeler arasında yapılan nüfus hareketleri gelecekte siyasi sorunlar oluşturacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	34
Tablo 18. Ülkeler arasındaki nüfus hareketlerinin fazla olması dünya üzerinde tek bir tip kültürün meydana gelmesine neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	35
Tablo 19. Kırdan kente yapılan göçler zaman içerisinde yön değiştirerek kentlerden kıra doğru olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	36
Tablo 20. Gelecekte sanayi alanında robot kullanımı işsizliğin artmasına neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	37
Tablo 21. Gelecekte sanayi için hammadde temininde komşu gezegenlerden de yararlanılacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	38
Tablo 22. Gelecekte bazı sanayi faaliyetleri (silah, kimya vb) komşu gezegenlerde yürütülecektir maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	39
Tablo 23. Sanayi faaliyetlerinin gelişmesi doğal afetlerin yol açtığı can kayıplarının sona ermesine neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	40
Tablo 24. Sanayi alanlarının mekân olarak genişlemesi turizm alanlarının azalmasına neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	41
Tablo 25. Sanayinin daha fazla gelişmesi gelecekte çevre sorunlarının artmasına neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	42

Tablo 26. Sanayinin gelişmesi, gelecekte hammadde ihtiyacını karşılamak için tüm sanayi kollarında geri dönüşümü zorunluluk haline getirecektir maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı	43
Tablo 27. Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya' ya İlişkin Konuların Geleceğine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığına İçin “ t “ Testi Sonuçları.....	44
Tablo 28. Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya' ya İlişkin Konuların Geleceğine Yönelik Görüşlerinin Sınıf Farklılığı İçin “ t ” Testi Sonuçları	45
Tablo 29. Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya' ya İlişkin Konuların Geleceğine Yönelik Görüşlerinin Lise Türü Farklılığı İçin “ t ” Testi Sonuçları	46

SİMGE VE KISALTMALAR

MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
BM	Birleşmiş Milletler
YÖK	Yüksek Öğretim Kurumu
SPSS	Statistical Packages For The Social Sciences
f	Frekans
N	Kişi Sayısı
%	Yüzde
P	Anlamlılık Düzeyi
$\bar{X}$	Aritmetik Ortalama

BÖLÜM I

GİRİŞ

Coğrafya, yeryüzündeki doğal, beşeri ve ekonomik olayları, insanla ilişkiler kurarak inceleyen bir bilimdir (Doğanay, 1993, s.7). Yeryüzünün tamamını veya bir bölümünün; fiziki, beşeri ve iktisadi olaylarını inceleyen Coğrafya ilminin ana temasını insan oluşturur. İnsanın olduğu her yerde Coğrafya ilmi vardır. Bu nedenle, insanoğlunun dünyaya geldiği ilk insanlardan bugüne, az veya çok çevre ile ilgisi olmuştur (Özey, 2010, s.1).

En eski bilimler arasında yer alan coğrafya, geçmişten günümüze kadar tanım, saha, araç-gereçler ve metot olarak değişime uğramıştır. Coğrafya biliminde yaşanan bu değişimleri daha iyi görmek için ilk coğrafya çalışmalarından günümüze kadar olan sürece bakmak gerekmektedir

Coğrafya ilminin adı, İlk Çağ düşünür ve matematik coğrafyacısı olan, Eratosthenes (İ.Ö. 275-195) tarafından verilmiştir. Yaklaşık İ. Ö. III. yüzyılda yaşayan ve ünlü İskenderiye Coğrafya Ekolü'nün de kurucusu olan bu gezgin, seyahatlerinden edindiği coğrafi izlenimleri ve matematik coğrafya konusundaki hesaplama sonuçlarını topladığı seyahatname türünden eserini, *geographê* veya *geographica* (Coğrafya ile ilgili) diye adlandırmıştır (Doğanay ve Doğanay, 2014, s.2). İlk Çağ'da coğrafya çalışmaları Eratosthenes' in eserinde de görüldüğü gibi yakın çevrenin betimlenmesi ve matematik coğrafya konularıyla ilgili araştırmalar şeklinde olmuştur.

Ortaçağ'da İslam dünyası coğrafya bilimine önemli katkılarda bulunmuştur. “Bu dönemde, matematik coğrafya ve özellikle yerin çevresinin ölçülmesi ve çeşitli haritaların, Biruni (978-1048), İdrisi (1099-1154) ve İbni Haldun (1332-1406) gibi ortaçağ İslam dünyasının

önemli bilim insanları tarafından yapılması, coğrafya biliminin gelişimine önemli katkılar sağlamıştır (Özçağlar, 2006).”

Yeni Çağ’da güçlü kral ve imparatorlukların yayılmacı politikaları ve Amerika’nın keşfi ile başlayan “Büyük Coğrafi Keşifler” (1492- 1522), bu dönemin -coğrafya alanındaki- önemli gelişmelerindendir. Kristof Kolomb’un, 1492’de Amerika Kıtası’nı keşfetmesi ve Portekizli gemici Bartolomeu Dias’ın (1450-1500) Ümit Burnu’nu bulması (1488), Vasco da Gama’nın buradandolaşarak Hint Okyanusu ve Hindistan’a ulaşması (1498), coğrafya alanında dev adımlar olarak bilinmektedir. Portekizli denizci Macellan ve Del Kano 1519-1522 yılları arasındaki keşifleri ile dünyanın yuvarlak olduğunu ispatlayarak, coğrafya biliminin gelişimine önemli katkılar sağlamıştır (Çıvgın ve Yardımcı, 2010, s. 8).

Yakınçağ’da özellikle Avrupa’da yapılan çalışmalar coğrafya için büyük önem arz etmektedir. Tümtekin’inde (1990) belirttiği gibi “Coğrafya 1750-1900 yılları arasındaki 150 yıl içinde özellikle Kant, Humboldt, Ritter, Peschel ve Ratzel’in çalışmalarıyla bilimsel kimliğini kazanmıştır.”

Demirci’nin (2005) belirttiği gibi “Günümüzde coğrafya, hala pek çoklarının düşündüğü gibi yer isimleri ezberleten ve tasviri bilgiye dayalı bir bilim dalı değildir. Aksine coğrafya, gelişmiş ülkelerin, sahip oldukları gelişmişlik seviyelerini yakalama ve sürdürmelerinde yoğun bir şekilde yararlandıkları, sayısal model ve tekniklerin ve bilgisayar teknolojisinin ağırlıkta kullanıldığı bir bilim dalıdır. Eskiden daha çok fiziki çevrenin tasviri ile ilgilenen coğrafya, günümüzde fiziki ve beşeri çevreyi, insan merkezli olarak, aralarındaki ilişkileri dikkate alarak incelemektedir. Bu nedenle coğrafya, ulusal ve uluslararası ticaret, pazarlama, ulaşım, sanayi, turizm, yeraltı ve yerüstü kaynaklarının işletilmesi, bölgesel kalkınma, enerji kaynakları, jeopolitik, uluslararası ilişkiler ve daha pek çok konuda gerekli olan bilgiyi üretmekte ve bunların ülke çıkarlarına hizmet etmesini sağlamaktadır.”

Günümüzde coğrafi çevrenin fiziki ve beşeri özellikleri arasındaki dinamik ilişkilerin önemi her geçen gün daha iyi anlaşılmaktadır. Örneğin Ankara’daki hava kirliliğinin çözümü için önceleri doğaya karşı önlemler düşünülmüştür: Hava sirkülasyonu için dağlarda gedikler açılması, güneşlenmenin etkisini artırmak için geniş siyah yüzeyler oluşturmak veya yeşil kuşak projesi gibi. Fakat sonunda bu problemin, jeomorfolojik ve iklimik özelliklerinin kaldıramayacağı kadar nüfusun Ankara çukurluğunda toplanmasıyla ilgili olduğu, en basit çözümün öncelikle havayı kirletmemekten geçtiği anlaşılmıştır.

Modern coğrafyanın görevi bu tür ilişkilendirmelerle planlama çalışmalarına katkıda bulunmaktır (Kayhan, 2000, s.11).

Sürekli bir değişim halinde bulunan coğrafya gelişen teknoloji ile daha modern bir hal almıştır. Gelişen teknoloji gelecek hakkında yorum yapmamıza ve gelecekte nasıl bir çevre ile karşılaşacağımız hakkında bize öngörülerde bulunma imkânı tanımıştır. Bir sanat akımı olarak ortaya çıkan Fütürizm (gelecekçilik) akımı ise coğrafya içerisindeki yerini yavaş yavaş almaktadır. Geçmişten günümüze kadar değişim halinde olan coğrafyanın özellikle beşeri konulardaki bu değişimi devam edecektir

Fütürizmin sanayi ve medeniyetin şekillendirdiği modern hayat ortamında doğduğunu ifade eden Çetişli (2010), fütürizmin endüstrileşmenin bütün insan hayatına aktarılma çabası ve girişimi olduğunu ifade eder. Fütürizm dünyanın modern bir hal aldığını ve bu modernleşmeye bağlı olarak sürekli bir değişimin yaşandığını kabul eden düşünce akımıdır. “ Fütürizm, yalnızca geleceğe odaklanan bir yaklaşım ve düşünce biçimi değil, aynı zamanda gelecekle ilgili çalışmaları disipline etmeye çalışan önemli bir sistemdir. Fütürizme göre, gelecek pasif bir şekilde kabul ettiğimiz ya da kendimizi doğrudan içinde bulduğumuz bir yapıyı temsil etmiyor. Aksine, aktif bir şekilde dahil olarak yapılandığımız ve üretimlerimizle katkıda bulunduğumuz değişken bir süreç olduğu savunuluyor. Başka bir deyişle fütürizm, ideal yarınlar için bugünden karar almaya ve eyleme geçmeye yardımcı olan çalışmalar bütünüdür (Tarhan, 2015).” Genellikle müzik, sinema ve resim alanlarında kabul gören bu akım coğrafya bilimi tarafından da kullanılmaya başlanılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda elde edilen veriler gelecekte gerek beşeri sistemlerde gerek doğal sistemlerde çeşitli değişimlerin yaşanılacağı bize söylemektedir. Doğa ile insan arasındaki etkileşimi konu alan coğrafya bilimi gelecekte yaşanılması muhtemel beşeri ve doğal sistemler üzerindeki değişimlerden muhakkak etkilenecek ve yeni araştırma alanlarına ihtiyaç duyacaktır. İnsanlar gelecekte nasıl bir ortamda yaşayacağını, günümüz ile gelecek arasında nelerin ortak nelerin farklılık göstereceğini merak etmektedir. Yapılan bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya konuları arasında yer alan nüfus, yerleşme, sanayi ve enerji kaynaklarının gelecekteki durumu hakkındaki görüşleri belirlenmiştir.

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlara yer verilmiştir.

Problem Durumu

İnsan yeryüzüne ayak bastığı tarihten bu yana doğa ile etkileşim içinde bulunmuştur (Tuna, 2006, s. 5). Coğrafya, kişinin yaşamını sürdürdüğü doğal ve beşeri çevreyi ona tanıtan öğreten ve kişinin çevresine uyum sağlaması için gerekli olan hayati gereksinimlerini karşılamasına yardımcı olan bir bilimdir.

Coğrafya hem toplumsal hem de mekânsal analiz ve uygulamaları bakımından her geçen gün gelişim gösteren bir bilim dalıdır. Bu gelişim, coğrafyanın bilimsel kimliğine ve dolayısıyla kavramsal olarak tanımlanmasına da yansımaktadır.

İnsanlar, yeryüzünde bulunan farklı yerleri, farklı insanları, kendisiyle yaşadığı yer arasındaki mekânsal ilişkiyi algılama ve anlama ihtiyacı duyar. Dolayısıyla insanın coğrafya öğrenimine ihtiyacı yaratılışından gelir (Şahin, 2003, s. 29). İlkçağda insanlar, yaşamsal ihtiyaçlarını giderebilmek için yaşadıkları doğal çevreyi tanımaya ve yaşamlarını daha iyi koşullarda sürdürmeye çalıştılar. İnsanın, yer küreye yönelik bilgi ve tecrübelerinin artmasıyla birlikte, yerleşik düzene geçmesi, tarımsal üretime başlanması ve buna bağlı olarak da ticaretin gelişmesi, farklı bölgelere ait zenginliklerin fark edilmesine neden olmuştur.

Coğrafya bilimi insan – mekân - zaman arasındaki etkileşimler farklı boyut ve durumlar göstererek ilerlemektedir. İlk çağlardaki coğrafya bilimi ile günümüzdeki coğrafya bilimi arasında büyük farklılıklar vardır. Geçen süre içerisinde insan ile doğa arasındaki etkileşimine bağlı olarak coğrafya biliminde de değişimler yaşanmıştır.

Teknolojik araç ve gereçlerin gelişmesiyle insanların doğal ortama müdahaleleri artmıştır. İnsan toplumlarının toplumsal ve ekonomik gelişimi insanoğlunun mevcut yaşam şartlarını etkilemiş ve bir takım sorunların meydana gelmesine neden olmuştur. Hızlı nüfus artışının yaşanması, çarpık kentleşme, kırsal alanların sanayi alanları tarafından işgal edilmesi günümüzde ortaya çıkan sorunlardan sadece birkaçıdır.

Yaşanılan gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan çevre sorunları günümüzde küresel bir boyut kazanmıştır. Ortaya çıkan bu çevre sorunları insanın doğal çevreyi daha dikkatli şekilde kullanması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Coğrafya bilimi, topluma yönelik hizmet ve sorunlara çözüm üretebilme konusunda önemli bir rol üstlenmiştir. Bunun için de coğrafya, betimsel özelliklerle ilgilenen bilim olmaktan

ziyade, farklı düşünce, yöntem ve paradigmaların yanı sıra sürdürülebilir bir mekân anlayışına sahip bir bilim dalıdır.

Coğrafyanın her alanında değişimler yaşanırken özellikle nüfus, yerleşme, sanayi ve enerji kaynakları gibi beşeri konularda bu değişim daha hızlı olmaktadır. Gelecekte nüfus, yerleşme, sanayi ve enerji kaynakları gibi coğrafyaya ait konularda meydana gelecek değişimlerin sadece olumlu yönde olmayacağı düşünülmektedir. Nüfusun hızlı bir şekilde artması, çarpık kentleşmenin yaygınlaşması, sanayide kullanılacak hammaddenin bulunmaması ve enerji kaynaklarının yeterli olmaması ön görülen sorunlardandır. Ön görülen bu sorunlara bağlı olarak ortaya çıkacak çevre sorunları da bulunmaktadır. Coğrafyaya ait konularda yaşanılacak sorunların çözümü için ise coğrafi bilgiye ihtiyaç duyulmaktadır.

Uluslararası düzeyde son çeyrek yüzyılda bireylerin, yaşam boyu çevre ve çevre sorunları ile ilgili etkili bir çevre eğitimi almalarının gerekliliği kabul görmeye başlanmıştır (Atasoy ve Ertürk, 2008). Sınırların neredeyse ortadan kalktığı ve dünyanın her hangi bölgesinde yaşanan gelişmelerin mesafelere bağlı kalmaksızın dünyanın diğer bölgelerinde çok yakından hissedildiği ve takip edildiği günümüzde yaşayan bireylerin ve özellikle de toplumların, mevcudiyetlerini sürdürmelerini ve gelecekleri ile ilgili doğru kararlar verebilmeleri için iyi bir coğrafya bilgisine sahip olmaları gerekmektedir (Özey, Tuna ve Bilgen, 2013).

Coğrafya bilgisinin kazandırılacağı ve geliştirileceği yerlerin başında da ortaöğretim kademesinde yer alan coğrafya dersleri gelmektedir. “Bu mekânda öğrencinin ileriye görebilen, bağımsız ve yaratıcı düşünen bireyler olması önemlidir. Bu, okullarda verilen bilgilerin yaşamda doğru bir biçimde uygulanmasına bağlıdır(Akbulut, 2004, s.216).” Ortaöğretim öğrencilerine coğrafya dersinde kazandırılacak olan coğrafya bilgisi sayesinde doğal kaynaklardan daha zararsız şekilde yararlanmak ve mevcut olan doğal kaynakları daha uzun ömürlü bir hale getirmek mümkün olabilir.

Coğrafya eğitimi almış bireylerin, içinde yaşadığı çevrenin doğal özelliklerini, insan doğal çevre etkileşimini ve bu etkileşim sonucu insanın ortaya koyduğu beşeri ve ekonomik etkinlikleri kendi prensipleri çerçevesinde inceleyerek sonuçlarını açıklayabilmesi beklenir (Şahin, 2001). Bu eğitimin en önemli çıktılarından biri yaşadığı çevreye duyarlı ve çevre sorunlarının çözümüne aktif katılan bireyler yetişmesini sağlamaktır (Gökçe ve Kaya, 2009).Coğrafya eğitimi ile çevresini ve buradaki değişimleri tanıyan ve tanımlayan

öğrenci bu süreçlerin dünyanın başka nereleri ile ilişkili olduğunu kavrar. Basit düzeyde de olsa bu algılama daha sağlıklı ve yaşanabilir bir dünya yaratmak için ön koşuldur (Arı, 2010).

Öğrencilerin yaşadığı çevreyi tanınması ve bu çevreden ona zarar vermeden faydalanması coğrafi bilincin öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Bu bağlamda günümüzde; hızlı nüfus artışı, hammadde rezervlerinin yetersizliği, bilinçsiz sanayileşme, hava kirliliği gibi coğrafyaya ilişkin konularda yer alan çevre sorunları hakkında öğrencilerin nasıl bir görüşe sahip olduğu ve ortaya çıkan bu sorunlar öğrencilere göre gelecekte nasıl bir sonuç doğurmaktadır gibi soruları öne çıkarmaktadır. Belirtilenlerden hareketle çalışmanın problem cümlesini “Öğrencilerin Coğrafyaya İlişkin Konuların Geleceğine İlişkin Görüşleri Nedir?” oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Doğa ile insan arasındaki etkileşimi konu edinen coğrafya bilimi, insanoğlunun doğal ortamla yapmış olduğu etkileşime bağlı olarak geçmişten günümüze kadar sürekli bir değişim halinde olmuştur. Gelişen teknolojiye bağlı olarak insan ile doğa arasındaki bu etkileşim gelecekte günümüzden daha da farklı bir hal alacaktır. Meydana gelecek olan bu değişim coğrafya bilimi üzerinde de etkili olacaktır. Coğrafi fütürizm alanında yapılan bu araştırmanın genel amacı, ortaöğretim öğrencilerinin coğrafyaya ait olan nüfus, yerleşme, sanayi ve enerji kaynakları konularının gelecekteki durumu hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Öğrencilerin gelecekte değişmesi öngörülen konulara ait görüşlerinde farklılık var mı, varsa bu görüş farklılığı üzerinde hangi değişkenin etkili olduğunu belirlemek için araştırmanın genel amacına uygun olarak araştırmada alt amaçlar belirlenmiştir. Genel amacı “Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafyaya ait olan nüfus, yerleşme, sanayi ve enerji kaynakları konularının gelecekteki durumu hakkındaki görüşlerini belirlemek” olan araştırmanın alt amaçlar aşağıdaki gibidir:

1- Öğrencilerin gelecekteki nüfus artışının olumlu ve olumsuz sonuçları, gelişen teknoloji ve sanayi, hızlı şehirleşme ve şehirlerin gelecekteki durumu, enerji kaynaklarının gelecekteki durumu ve yeterliliği hakkındaki görüşlerini tespit etmek.

2-Öğrencilerin sınıf seviyelerinin; coğrafya ya ait olan nüfus, yerleşme, sanayi ve enerji kaynakları konularının gelecekteki durumu hakkındaki görüşleri üzerinde belirleyiciliğini saptamak.

3- Öğrencilerin okul türlerinin; coğrafya ya ait olan nüfus, yerleşme, sanayi ve enerji kaynakları konularının gelecekteki durumu hakkındaki görüşleri üzerinde belirleyiciliğini saptamak.

4- Öğrencilerin cinsiyet türlerinin; coğrafya ya ait olan nüfus, yerleşme, sanayi ve enerji kaynakları konularının gelecekteki durumu hakkındaki görüşleri üzerinde belirleyiciliğini saptamak.

Araştırmanın Önemi

Coğrafya, insanların yeryüzündeki faaliyet sahasını ve yaşam tarzını düzenleyerek, yaşam mekânları hakkında bilgi edinmenin ve bu alanlardan en iyi şekilde yararlanmanın yollarını öğretmekte ve buna bağlı olarak şekillenen farklı yaşam tarzlarının yeryüzündeki dağılışı ve etkilerini incelemektedir. Tarihi süreç içerisinde insanlar çevrelerinde ne oranda yararlanabilmişlerse aynı oranda başarılı olmuşlardır. Bu duruma Özçağlar'ında (2006) belirttiği gibi Napolyon'un "Coğrafya milletin kaderini oluşturur" sözü ve M. Kemal Atatürk'ün "Coğrafyayı ve coğrafyasını iyi bilen bir millet, şüphesiz ondan faydalanmasını ve onu korumasını da bilir" veciz sözlerini örnek olarak gösterilebilir.

İnsanların yaşam koşulları gün geçtikçe değişmektedir. İlk çağlardaki insanların yaşam koşulları ile günümüzdeki yaşam koşulları arasında çok büyük farklılıklar bulunmaktadır. İnsanlar çevrelerini ve kendi yaşam koşullarını sürekli olarak değiştirmektedir.

İnsanoğlu var olduğundan beri yaşamını sürdürmek için çevresinden yararlanmıştır. Eski çağlarda mağara, ağaç kovuğu gibi alanları yerleşim yeri olarak kullanırken zamanla yaşadığı meskeni geliştirmiş ve günümüzdeki modern yapılara ulaşmıştır. Eski çağlarda toplayıcılık ve avcılıkla uğraşan insanlar gıda temininde de kendileri geliştirmiştir. Bazı bitki ve hayvan türlerini ehlileştirmeye başlayan bu süreç uzun yıllar sonra günümüzdeki halini almıştır.

İnsanların çevrelerinde ve kendi yaşamlarında meydana gelen değişimler akıllarda "Gelecekte ne olacak?" sorusunun hep canlı kalmasını sağlamıştır. Gelecekte daha rahat ve

konforlu bir hayat için sürekli yeni çalışmalarda bulunan insanlar için geleceğin bu kadar önemli olmasının en önemli sebebi dünyanın sürekli bir değişim halinde bulunmasıdır.

Geçmişten günümüze insanların uğraş alanları içerisinde bulunan sanayi, enerji, yerleşme nüfus gibi konulardaki değişiklikler coğrafya biliminin konuları arasındadır. Özellikle insanın ve doğanın karşılıklı etkileşimi sonucunda insanda ve doğada meydana gelen değişimler ve gelecekte ne gibi değişimlerin yaşanacağına dair tahminler coğrafyacıları meraklandıran konular arasında yer almıştır.

İlk çağlardan beri insanlar gereksinimlerini karşılamak için çeşitli ürünler ortaya koymuşlardır. İlk çağlarda taş parçalarından avlanmak için kullanılan ürünler madenlerin kullanılmasıyla daha modern bir hal almıştır. İlk başlarda avlanmak için yapılan üretim zamanla hayatın birçok alanında kullanılan ürünlerin yapılmasıyla devam etmiştir. Daha sonra bu gelişim devam etmiş ve küçük el aletlerinin icat edilmesine ve atölye tipi el işletmelerinin kurulmasına yol açmıştır. Atölye tipi üretim yerlerinin ihtiyacı karşılayamaması insanları daha hızlı üretim yapan makineleri kullanmaya yönlendirmiştir.

Makine kullanarak imalat yapan modern sanayi son 200 yılın faaliyetidir.1750 ile 1900 yılları arasındaki yalnızca 150 yılda kapitalizm ve teknoloji yerküreyi fethetmiş ve yeni bir dünya medeniyeti yaratmıştır (Tümertekin ve Özgüç, 2013, s.401). Birinci endüstri devrimi ile başlayan ve günümüze kadar süren son iki yüz yıllık dönemde ekonomik, toplumsal, kültürel ve politik yapılarda önemli değişiklikler geçirilmiştir (Adıgüzel, 2011, s.1).

Sanayi devrimi ile birlikte dünyada büyük bir nüfus patlaması yaşanmış ve sanayi faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı alanlar, almış olduğu göçler sayesinde, büyük şehir merkezlerini oluşturmuştur.1800’de Avrupa’da 500.000 nüfuslu tek şehir Paris iken yüzyılın sonunda beş şehrin (Paris, Berlin, Viyana, St.Petersburg ve Moskova) nüfusları bir milyonu geçiyordu (Tümertekin ve Özgüç, 2012, s.410).

İnsanın yeryüzünü değiştirme girişimleri, mekânın insanın yararına kullanımını sağlarken, bir yandan da çevrenin bazen geri döndürülemez biçimde değiştirilmesine, bunun sonucunda da çevresel sorunlar açığa çıkmıştır. 18. yüzyılın sonlarında başlayan endüstri devrimi öncesi dünya nüfusu bir milyarın altındaydı ve nüfusun bir bölümü tarım sektöründe yer almaktaydı. O dönemlerde insan faaliyetlerinin doğal çevre üzerindeki etkisi ise oldukça sınırlıydı. 19. yüzyıl sanayi devrimiyle beraber dünyanın nüfusu hızlı bir şekilde artmıştır. 2013 yılı itibariyle dünya nüfusu 7,2 milyara ulaşmıştır (Birleşmiş Milletler[BM], 2013). Artan nüfus ile doğal kaynakların kullanımı gittikçe artmaya

başlamıştır. İnsanların gün geçtikçe daha konforlu bir yaşam arayışı içerisinde olmaları daha fazla enerji üretilmesi ihtiyacını doğurmuştur. Artan enerji ihtiyacını karşılamak için daha fazla kömür, petrol ve doğalgaz gibi fosil yakıtlarının kullanılması atmosfere iklimdeki dengeyi tehdit edecek boyutlarda kirleticilerin salınmasına neden olmuştur (Şen,Kındapve Bozyurt, 2008, s. 83).

Doğa-insan etkileşimin sonunda doğal ve beşeri çevrede çeşitli değişiklikler yaşanmaktadır. Bu değişim yüzyıllar boyu sürmüş ve gelecekte de değişimin devam etmesi öngörülmektedir. Yaşanılan bu değişikliklere bağlı olarak çeşitli çevre sorunları ortaya çıkmıştır. Dünya üzerinde var olan çevre sorunlarının daha fazla büyümemesi ve yeni çevre sorunlarının ortaya çıkmaması için insanların bu sorunlara karşı gerekli önlemleri alması gerekmektedir. İnsanların gelecekte yaşanması muhtemel sorunlara karşı önlemler alabilmesi için gelecekle ilgili tahminlerde bulunmalı ve bu tahminlere bağlı olarak çeşitli tedbirler almalıdır. Alınan bu tedbirlere bağlı olarak günümüzdeki yaşam şartlarının değişmesi muhtemeldir.(Örneğin; termik santrallerin ve enerji santrallerinin azalması.)

Küresel çevresel sorunlar insanoğlunun varoluşunu ve geleceğini tehdit eden en ciddi tehdit unsurunun olmasının yanında, bu soruna karşı insanoğlunun son derece kaygısız kalması, en az bu sorunun kendisi kadar ilgi çekicidir (Tuna, 2006, s. 1).

Geleceğin mimarları olan ortaöğretim öğrencilerinin doğa-insan etkileşimine bağlı olarak çıkacak değişiklikler hakkındaki görüşlerini belirlemek araştırmanın önemini artırmaktadır.

Sayıtlar

1. Araştırmanın uygulama sürecinde, araştırmaya katılan öğrencilerinin kontrol altına alınamayan dışsal etkenlerden eşit düzeyde etkilendikleri varsayılmıştır.
2. Geliştirilen ölçeğin kapsam geçerliği için uzman kanıları yeterlidir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma için belirlenen sınırlılıklar şöyle açıklanabilir:

1. Araştırma ortaöğretim 9. Sınıf coğrafya dersi öğrenme alanında yer alan,”A.9.1.Doğa ve insan etkileşimini anlamlandırır.”, “A.9.2. Doğa ve insan etkileşimini ortaya koymada coğrafyanın rolünü algılar”, “A.9.12. Dünyanın tektonik oluşumundaki

değişim ve sürekliliğe kanıtlar gösterir.” , ” C.9.2. Yaşadığı yerleşim alanının farklı zaman Periyotlarındaki değişim ve sürekliliğini coğrafi açıdan analiz eder.” ve ” D.9.1. İnsanların gereksinimlerinden yola çıkarak doğal çevreyi kullanma biçimlerini örneklendirir.” Kazanımları ve 10. sınıf coğrafya dersi öğrenme alanında yer alan “*B.10.3. Dünya nüfusunun tarihsel süreçteki değişimini yorumlar.” , “B.10.8. Geçmişten günümüze farklı geçim tarzlarını, ekonomik faaliyetler ve toplumsal değişimler açısından analiz eder”ve “C.10.17. Türkiye’de nüfusun tarihsel seyrini sosyal ve ekonomik faktörler açısından sorgular.” kazanımları ile sınırlandırılmıştır.

2. Araştırmada elde edilen bulgular, 2015-2016 öğretim yılının ikinci dönemi Özel Biltek Anadolu Lisesi 9. Sınıflarında okuyan 68, 10. Sınıfta okuyan 70 öğrenci ile Elmadağ Anadolu İmam-Hatip Lisesi 9. Sınıfında eğitim gören 72, 10. Sınıfta öğrenim gören 70 olmak üzere toplam 280 öğrenciden elde edilen verilerle sınırlandırılmıştır.

Tanımlar

Çevre: İnsanın veya herhangi bir canlının yaşadığı ortam olarak tanımlanabilir(Özey, 2009, s.4).

Çevre sorunları: İnsanların sonradan oluşturduğu çevrenin doğal çevreye etkileri ile yapay çevrede var olan olumsuzluklar ve her iki çevrede de görülen sorunlardır(Görmez, 2007, s.9).

Kazanım: Öğrencinin kazanması beklenen bilgi, beceri, değer ve tutumların ifade edildiği cümledir (Karabağ ve Şahin, 2007, s.91).

BÖLÜM II

İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırma konusuyla ilgili daha geçmiş yıllarda yapılan çalışmalar incelenmiştir. Literatür taraması sonucunda elde edilen tez ve makaleler dikkatlice incelenmiş ve araştırmanın meydana gelmesinde bu kaynaklardan yararlanılmıştır. Yapılan incelemeler neticesinde coğrafyada fütürizm konusuyla ilgili daha önce yapılmış yerli ve yabancı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırmayla ilgili yapılan literatür taramasında araştırma konusuyla ilgili farklı alanlarda yapılmış çalışmalar olduğu görülmüştür. Aşağı kısımda geçmiş yıllarda yapılmış olan araştırma ve çalışmaların özetleri sunulmuştur.

Türkeş, Sümer ve Çetiner (2000) Küresel İklim Değişikliği ve Olası Etkileri isimli çalışmada fosil yakıtların yakılması, ormansızlaşma, arazi kullanımı değişiklikleri ve sanayi süreçleri ile atmosfere salınan sera gazlarının atmosferdeki birikimleri, sanayi devriminden beri hızla arttığını belirtmiştir. Bu durum ise, dünyanın yüzey sıcaklıklarının artmasına neden olacağı belirtilmiştir. Yüzey sıcaklıklarında 19. yüzyılın sonlarında başlayan ısınma, 1980'li yıllardan sonra daha da belirginleşerek, hemen her yıl bir önceki yıla göre daha sıcak olmak üzere, küresel sıcaklık rekorları kırdığı belirtilmiştir. Sera gazlarının ve aerosollerin etkilerini birlikte dikkate alan en duyarlı iklim modelleri, küresel ortalama yüzey sıcaklıklarında 2100 yılına kadar 1-3.5 C° arasında bir artış ve buna bağlı olarak deniz seviyesinde de 15-95 cm arasında bir yükselme olacağını öngörmektedirler. Küresel ısınmanın sürmesi durumunda, bazı bölgeler için ekstrem yüksek sıcaklıklar, taşkınlar, yaygın ve şiddetli kuraklık olayları, onların doğal bir sonucu olan çalılık ve orman yangınları ile insan sağlığını ve ekolojik sistemlerin işlevselliğini de içeren bazı

ciddi potansiyel değişiklikler oldukça yüksek bir güvenilirlik düzeyinde öngörülmektedirler.(s.10)

Bilgin (2009),“Fosil, Yenilenebilir ve Nükleer Yakıtların Neopolitik Anlamı Türkiye’nin Durumu ve Gelecek Alternatifleri” isimli çalışma Türkiye’nin yükselen enerji ihtiyacını, enerji tüketimini ve çevresel faktörleri ele alarak inceleyen bir araştırmadır. Çalışmada öncelikle küresel enerji kullanımının mevcut durumu ve gelecekteki durumu ile ilgili bilgilere yer vermektedir. Türkiye’nin nasıl bir enerji tüketim kompozisyonuna sahip olduğu ve gelecekte nasıl bir enerji tüketimine sahip olacağı, Türkiye’nin enerji kaynaklarından nasıl etkilendiği, çevresel kistasların nelere yol açtığı ve açacağı üzerinde durulmuştur. Bu çalışmada petrol, doğal gaz, yenilenebilir ve nükleer enerjinin günümüzdeki ve gelecekteki durumu üzerinde durulmuştur. Çalışma, değişen şartlarda bütünsel bir stratejik yaklaşımın önemine dikkat çekerek, yeni enerji düzenini neopolitik olarak kavramsallaştırmaktadır. Türkiye için enerji kaynağı çeşitliliğinin neden olduğu fırsat ve tehditlere atıflarla değinilmiştir. Sırasıyla petrol ve gaz, biyoyakıtlar ve nükleer enerjinin Türkiye neznindeki neopolitik anlamına yer verilmiştir.

Önal ve Yarbay (2010) Türkiye’de Yenilenebilir Enerji Kaynakları Potansiyeli ve Geleceği isimli çalışmada Türkiye enerjide dışa bağımlı bir ülke olduğunu belirtilmiş. Ülkenin sahip olduğu fosil kaynakları enerji ihtiyacını karşılayacak düzeyde olmadığını, bu yüzden hem çevre kirliliği hem de sürdürülebilir bir kalkınma için enerji tüketiminde yenilenebilir enerji kaynaklarının payının hızla arttırılmasının gerekliliği üzerinde durmuştur. Bu çalışmada öncelikle yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımlarına yönelik genel bilgiler sunulmuştur. (s.77)

Özgen (2010), “Bilim Olarak Coğrafya ve Evrimsel Paradigmaları” isimli çalışmasında Coğrafyanın ilk olarak M.Ö. III yüzyılda ifade edilmiş olsa da coğrafyanın insanın yerküreye ayak bastığı andan itibaren var olduğunu ve coğrafyanın sürekli bir gelişim içerisinde olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmada coğrafyanın çeşitli dönemlerdeki yaşamış olduğu değişimler ve bu değişimlerin yaşanmasında etkili olan olaylar kronolojik bir sırayla ele alınmıştır (s.58).

Aydın (2010) “Ortaöğretim Öğrencilerinin *Coğrafya* Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Metaforlar” adlı çalışmada, 2009–2010 eğitim-öğretim yılında, Karabük il merkezindeki liselerde öğrenim gören toplam 110 öğrenci katılmıştır. Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır: (a) Ortaöğretim öğrencileri *Coğrafya* kavramına ilişkin sahip oldukları

algıları hangi metaforlar aracılığıyla açıklamaktadır? (b) Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kategoriler altında toplanmaktadır? Araştırmanın verileri, öğrencilerin Coğrafya... gibidir; çünkü... cümlesini tamamlamasıyla elde edilmiştir. Bu çalışmada olgubilim deseni kullanılmış ve veriler içerik analiz tekniğiyle çözümlenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; (a) Ortaöğretim öğrencileri coğrafya kavramına ilişkin toplam 44 adet geçerli metafor üretmişlerdir. (b) Bu metaforlar, ortak özellikleri bakımından irdelenerek sekiz farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır. Araştırmanın sonucunda, Coğrafya kavramını, ortaöğretim öğrencilerinin %34'ünün mekânın ifadesi, %19'unun bilginin ifadesi, %17'sinin yaşamın ifadesi, %9'unun sonsuzluğun ifadesi, %8'inin kıymetin ifadesi, %5'inin değişimin ve gelişimin ifadesi, %5'inin kılavuzun ifadesi ve %3'ünün zorunluluğun ifadesi olarak algıladıkları görülmüştür. Sonuç olarak metaforlar, ortaöğretim öğrencilerinin Coğrafya kavramına ilişkin sahip oldukları algıları anlamada ve açıklamada, güçlü birer araştırma aracı olarak kullanılabilir (s.44).

Demirbaş (2011) “Coğrafya Dersi Öğretim Programında Sürdürülebilirlik” isimli çalışmada; ihtiyaçların gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama imkânını ellerinden almadan karşılanması gerektiğini ve bununla sürdürülebilirlikle sağlanabileceğine değinilmiştir. Araştırmada sürdürülebilirlik kavramı ekonomik, toplumsal (sosyal) ve çevresel sürdürülebilirlik olmak üzere üçe ayrılmıştır. Hem ekonomik hem toplumsal hemde çevresel sürdürülebilir bir geleceğin sağlanabilmesi için değer, tutum ve yeni yaşam tarzlarının oluşturulmasında eğitim sürecinin önemi üzerinde durulmuştur. Bireylerde farkındalık oluşturularak daha duyarlı bir bakış açısı geliştirilebilirliği ve bu kapsamda eğitim programlarına sürdürülebilir kalkınmanın yansımaları üzerinde durulmuştur. Bu çalışmada, Coğrafya Dersi Öğretim Programı’nda; sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin hangi kazanımlara yer verildiği, bu kazanımların hangi öğrenme alanlarına, etkinliklere, becerilere, değerlere, ölçme ve değerlendirme teknikleriyle ilişkilendirilerek ne oranda dağılımının olduğu araştırılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Çalışmada Coğrafya Dersi Öğretim Programı esas alınmıştır. Araştırmacı tarafından amaçta belirtilen öğeler incelenmiş ve çalışmanın güvenilirliği açısından ayrıntılı olarak örneklendirilmiştir. Araştırmanın sonucunda Coğrafya Dersi Öğretim Programı’nda, her sınıf düzeyinde sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin kazanıma yer verildiği tespit edilmiştir. Kazanımların özellikle 11 ve 12. sınıflarda yoğunluk gösterdiği görülmüştür. Kazanımların öğrenme alanlarına dağılımına bakıldığında ise “Çevre ve Toplum” öğrenme alanının ön plana çıktığı

saptanmıştır. Sonuç olarak Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nın sürdürülebilir kalkınmaya ilişkin bir farkındalık oluşturmayı amaçladığı görüşüne ulaşılan bir çalışmadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, araştırmanın çalışma gurubu, ölçme araçları, ölçüm güvenirliği, ölçüm yorumlarının ve kullanımlarının geçerliği, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanmasına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

9. ve 10. sınıf Coğrafya dersi alan öğrencilerin coğrafyaya ait olan nüfus, yerleşme, sanayi ve enerji kaynakları konularının gelecekteki durumu hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama (survey) araştırması bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için verilerin toplanmasını amaçlayan çalışmalardır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2009, s.16). Karasar'a (1999 s.77) göre tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır.

Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bu yönetime dayanan araştırmalarla, durum nedir? Neredeyiz? Ne yapmak istiyoruz? Nereye hangi yöne gitmeliyiz? Oraya nasıl gideriz? gibi sorulara, mevcut zaman kesiti içinde olduğu düşünülen verilere dayanılarak cevap bulunmak istenir (Kaptan, 1998, s.59).Cohen ve Manion (1989)'a göre, betimleme yöntemine dayalı bir araştırma projesi planlamanın ön şartı; araştırmanın gerçek amacının, evren ve örnekleminin ve gerekli olacak araç gerecin neler olduğunun tam olarak tespit edilmesidir (Aktaran: Çepni, 2005, s.20).

Birden fazla grupta üzerinde uygulanacak olan ölçek yaş, cinsiyet ve okul türü değişkenleri açısından bireylerin farklılaşma boyutunu incelenmiştir. Çalışmanın daha doğru sonuçlar vermesi için SPSS 22.0 programından yararlanılmıştır. Çalışma verilerinin değerlendirilmesi yönünden nicel bir araştırmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırma kapsam itibarıyla Türkiye’de ortaöğretim kurumlarında eğitim gören ve zorunlu olarak Coğrafya 9 ve Coğrafya 10 derslerini alan bütün öğrencileri kapsamakla birlikte; zaman, maliyet ve ulaşılabilirlik imkânlarının elverişsizliği nedeniyle, gerçekliği ortaya koyabilecek bir evren ve bu evreni temsil etme gücüne sahip bir örneklemle sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın evrenini, 2015-2016 Eğitim-Öğretim yılında Ankara ilinde eğitim gören 9. ve 10. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, Ankara’nın Çankaya ilçesinde faaliyet gösteren Biltek Anadolu Lisesi ile Elmadağ ilçesinde faaliyet gösteren Elmadağ Anadolu İmam-Hatip Lisesi 9. ve 10. sınıflarında eğitim gören 280 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem belirlenirken daha güvenilir bir sonuç verebilmesi için farklı özelliklere sahip öğrenciler seçilmeye gayret edilmiştir. Buna bağlı olarak iki farklı türde okul seçilmiş ve ayrıca öğrencilerin cinsiyet dağılımlarına da dikkat edilerek çalışma grupları oluşturulmuştur. Öğrenciler akademik başarılarına bağlı olarak herhangi sınıflandırmaya tabi tutulmamış, farklı zekâ ve başarı derecesine sahip olan öğrenciler aynı örneklem içerisinde değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Ölçme Araçları

Araştırmada ölçme aracı olarak hazırlanmış bir ölçek kullanılmıştır. Hazırlanan ölçek 146 kız, 134 erkek olmak üzere toplam 280 öğrenciye uygulanmıştır. Yine bu öğrencilerin 140’ı 9. sınıf 140’ı ise 10. sınıf öğrencisidir.

Araştırmada, nicel verilerin toplanması için beşlilikert tipi dereceleme ve kategorik türde ölçek kullanılmıştır. Ölçek iki bölümden meydana gelmiş olup; Birinci bölümde öğrencilerin kişisel bilgileri ile ilgili değişkenler yer alırken, ikinci bölümde öğrencilerin coğrafya dersinin gelecekteki konularına ait görüşleri hakkında 26 maddeden oluşan bir

ölçek yer almıştır. Ölçekte yer alan maddelere öğrencilerin görüşlerini belirlemeye yönelik likert tipi dereceleme ölçeğindeki her bir ifade için “Tamamen Katılıyorum, Çok Katılıyorum, Orta Düzeyde Katılıyorum, Az Katılıyorum ve Hiç Katılmıyorum” seçenekleri sunulmuş ve araştırmaya katılan öğrencilerden kendileri için en uygun gelen seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Araştırmada kullanılan likert tipi tutum ölçeğindeki her bir madde için verilen cevaplar şu şekilde puanlanmıştır: “*tamamen katılıyorum=5, , Çok Katılıyorum=4, Orta Düzeyde Katılıyorum=3, Az Katılmıyorum=2 ve Hiç Katılmıyorum=1*”.

Araştırmada öğrencilerin coğrafya konularının gelecekteki değişimine yönelik düşünceleri, 5 değerine göre ortaya konmaya çalışılmıştır. (5’ li likert tipi ölçek kullanıldığı için). Buna göre, 1,00 – 1,80 değeri arasında olan ortalamalar görüşe hiç katılmadığını, 1,81 – 2,60 değeri arasında olan ortalamalar görüşe az katılmadığını 2,61 – 3,40 değeri arasında olan ortalamalar görüşe orta düzeyde katıldığını 3,41 – 4,20 değeri arasında olan ortalamalar görüşe çok katıldığını 4,21 – 5,00 değeri arasında olan ortalamalar ise katılımcıların görüşe tamamen katıldığını ifade etmiştir.

Ölçüm güvenirliği. Araştırmada veri toplanması amacıyla kullanılan ölçek alan uzmanlarının görüşlerine başvurularak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Ölçek öğrencilere uygulamadan önce ölçeğin ölçüm güvenirliğini belirlemek için pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi ile Haymana Teknik ve Mesleki Anadolu Lisesi’nde toplam 160 öğrenciye uygulanmış ve ölçeğin Cronbah Alfa Güvenirlik katsayısı 0.88 olarak belirlenmiştir. Araştırmada ölçüm güvenirliğini sağlama adına uygulamaların aynı tarihte, farklı okullar ve farklı öğretmenler tarafından yapılması sağlanmıştır. Alınacak bu önlemlerin ölçme aracından elde edilecek verilerin güvenirliğini olumlu bir şekilde etkileyeceği düşünülmektedir.

Ölçüm yorumlarının ve kullanımlarının geçerliği. Ölçüm geçerliliğinin sağlanabilmesi için uygulanan ölçek tezin yapılış amacına uygun bir şekilde hazırlanmıştır. Bunun tam olarak sağlanabilmesi için de uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Ölçme aracı 146 kız, 134 erkek olmak üzere toplam 280 öğrenciye uygulanmıştır. Bu öğrencilerin 140’ı 9. sınıf. 140’ı ise 10. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin 138’i Biltek Anadolu lisesinde 142’si ise Elmadağ Anadolu İmam Hatip lisesinde eğitim görmektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmaya öncelikle literatür taraması ile başlanılmıştır. Bu kapsamda başta Gazi Üniversitesi Kütüphanesi ve Ankara’da yer alan Milli Kütüphane olmak üzere Yükseköğretim Kurulu bünyesinde bulunan Ulusal Tez Arşivi kaynakları taranmış tez konusuyla ilgili çalışmalar incelenerek konu farklı yönleriyle ele alınmıştır. Ayrıca araştırmayla ilgili doküman inceleme sürecinde çeşitli ders kitaplarından, makalelerden ve yazılı bildirilerden yararlanılmıştır. Araştırmada kullanılan verilerin bazıları coğrafya dergilerinin internet ortamında arşivleri incelenerek makalelerin incelenmesi şeklinde olmuştur. Ayrıca daha önce yapılan çalışmaların olumlu ve olumsuz yönleri ortaya konarak araştırmanın sağlam bir alt yapıya kavuşması amaçlanmıştır.

Tez ile ilgili literatür taraması bittikten sonra araştırmada kullanılmak üzere bir ölçek hazırlanmıştır. Ölçeğin ölçüm güvenirliğini belirlemek için 2015-2016 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde Haymana Anadolu İmam Hatip Lisesi ile Haymana Teknik ve Mesleki Anadolu Lisesi’nde pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama toplam 160 öğrenciye uygulanmıştır. Pilot uygulama sonrasında 28 madden oluşan ölçeğin Cronbach Alfa Güvenirlik katsayısını artırmak için ölçekten iki madde çıkarılmıştır. 26 madden oluşan ölçeğin Cronbach Alfa Güvenirlik katsayısı 0.88 olarak belirlenmiştir. Cronbach Alfa Güvenirlik katsayısı uygun hale getirilen ölçek 2015-2016 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde Özel Biltek Anadolu Lisesi ile Elmadağ Anadolu İmam-Hatip Lisesi uygulanmıştır. Bu uygulama esnasında veri kaybına rastlanılmamıştır. Ölçeğin uygulanması okul idarelerinin izni dâhilinde ders öğretmenleri tarafından gönüllü olarak ders saatleri içerisinde yapılmıştır.

Araştırmacı tarafından hazırlanan ölçek 2015-2016 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde öğrencilere uygulanmıştır. Uygulama sayesinde öğrencilerin coğrafya dersinin gelecekteki konularına karşı olan görüşleri ölçülmüş ve bu konudaki ilk verilere ulaşılmıştır. Yapılan bu çalışmalarla tez çalışmasının veri toplama aşamaları sona ermiş ve elde edilen verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması kısmına geçilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Öğrencilerin coğrafya konularının gelecekteki değişimine yönelik düşünceleri belirlemek için beşli likert tipi bir ölçek uygulanmıştır. Çalışma sonrasında öğrencilerin yaş, cinsiyet ve okul türü özelliklerinin coğrafya konularının gelecekteki değişimine yönelik düşüncelerindeki farklılığı ortaya koymaya çalışılmıştır. Ölçeği oluşturan soruların tamamı 5’li likert tipi ölçekten oluşmaktadır. Elde edilen bilgilerin istatistiksel analizleri, SPSS22.0 (Statistical Packages for the Social Sciences) programı ile yapılmış, hazırlanan ölçeği oluşturan maddelerin frekans dağılımı ve yüzde dağılımları oluşturularak ve genel ortalama değerleri hesaplanmıştır. Araştırmada sınıf, cinsiyet ve okul türü gibi değişkenlerin öğrencilerin gelecekteki yaşanılacak değişimler hakkındaki görüşlerini belirlemek için “t” testi uygulanarak tablolar haline getirilmiştir. Daha sonra ise elde edilen verilerden anlamlı sonuçlar çıkartılmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın bu bölümünde, veri analizinin yapılmasıyla elde edilen bulgular tablolar haline getirilmiş ve yorumları yapılmıştır.

Ortaöğretim Öğrencilerin Coğrafyaya İlişkin Konuların Geleceğine Yönelik Görüş Ölçeği Puanlarının Dağılımına İlişkin Bulgular ve Yorum

Ortaöğretim öğrencilerinin Coğrafyaya ilişkin konuların geleceğine ilişkin görüşlerinin dağılımını belirlemek için betimsel istatistik yapılmıştır. Analiz sonuçları aşağıda tablolar halinde gösterilmiştir.

Tablo 1

Gelecekte yeryüzünün üstü kullanıldığı gibi yerin altı da yerleşim için kullanılmaya başlanılacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri											$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç			
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum			
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%		
Gelecekte yeryüzünün üstü kullanıldığı gibi yerin altı da yerleşim için kullanılmaya başlanılacaktır.	102	36,4	31	11,1	60	21,4	44	15,7	43	15,4	3,37	

Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçekte yer alan “Gelecekte yeryüzünün üstü kullanıldığı gibi yerin altı da yerleşim için kullanılmaya başlanılacaktır.” maddesine vermiş oldukları cevaplar tablo 1’ de gösterilmiştir. Bu ifadeye verilen cevapların analizi incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin 133’ü (%47,5), bu ifadeye “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 43’ü (%15,4) ise, bu görüşe hiç katılmadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yarıya yakınının, gelecekte yeryüzünün üstü kullanıldığı gibi yerin altının da yerleşim için kullanılacağını düşündükleri söylenebilir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer, 3,37 olarak gerçekleşmiştir. Maddenin genel ortalamasına bakılarak öğrencilerin bu maddeye orta düzeyde katıldığı söylenebilir. Bu maddeye ait sonuçlara bakılarak araştırmaya katılan öğrencilerin yarıya yakınının günümüzde genellikle yerleşim yeri olarak kullanılmayan alanların gelecekte yerleşime açılacağını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 2

Kentsel alanların genişlemesi gelecekte kırsal alanların tamamen yok olmasını sağlayacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	F	%	f	%	
Kentsel alanların genişlemesi gelecekte kırsal alanların tamamen yok olmasını sağlayacaktır.	137	48,9	56	20,0	36	12,9	21	7,5	30	10,7	3,88

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin hazırlanan ölçekteki “Kentsel alanların genişlemesi gelecekte kırsal alanların tamamen yok olmasını sağlayacaktır.” maddesine vermiş oldukları cevaplar tablo 2’de gösterilmiştir. Öğrencilerin maddeye ilişkin görüşlerinin analizi incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (% 68,9) “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 30’u (%10,7) ise, bu görüşe hiç katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplara bakılarak öğrencilerin büyük bir kısmının kentsel alanların genişlemesinin gelecekte kırsal alanların tamamen yok olmasına neden olacağını düşündükleri söylenebilir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer, 3,88 olarak gerçekleşmiştir. Genel ortalama değere bakılarak maddeye öğrencilerin çok katılıyorum şeklinde cevapladığı söylenebilir. Öğrencilerin bu düşünceleri gelecekte kırsal alanların yok olacağını ve dünyanın tamamıyla kentsel alanlardan meydana geleceğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3

Mega (metropol) şehirlerin sayısının artması yerel kültürler üzerinde etkili olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Mega (metropol) şehirlerin sayısının artması yerel kültürler üzerinde etkili olacaktır.	88	31,4	72	25,7	61	21,8	32	11,4	27	9,6	3,57

Ölçekte yer alan “Mega (metropol) şehirlerin sayısının artması yerel kültürler üzerinde etkili olacaktır.” ifadesine ilişkin görüşler tablo 3’te gösterilmiştir. Tablo 3’te yer alan analizler incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin 27’si (% 9,6) “hiç katılmıyorum” yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. Bu ifadede “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” yönünde görüş bildiren öğrencilerin oranı ise %57,1’dir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değerin 3,57 olduğu göz önüne alındığında, araştırmaya katılan öğrencilerin yarıdan fazlasının mega (metropol) şehirlerin sayısının artmasının yerel kültürler üzerinde etkili olacağı şeklinde düşündükleri söylenebilir.

Tablo 4

Gelecekte deniz, çöl gibi birçok alan yerleşime açılacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Gelecekte deniz, çöl gibi birçok alan yerleşime açılacaktır	97	34,6	46	16,4	60	21,4	46	16,4	31	11,1	3,47

Araştırmaya katılan öğrencilere veri toplama aracının dördüncü maddesinde “Gelecekte deniz, çöl gibi birçok alan yerleşime açılacaktır” yer alan ifadeye vermiş oldukları cevaplar tablo 4’de gösterilmiştir. Tablo 4’de yer alan bilgilerden yararlanılarak öğrencilerin 143’ünün (% 51) “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 31’i (%11,1) ise, bu görüşe hiç katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer 3,47 olarak gerçekleşmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplara bakılarak öğrenciler gelecekte deniz, çöl gibi birçok alanın yerleşime açılacağını düşünmektedir şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5

Gelecekte çarpık kentleşme oranı günümüzden çok daha fazla olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Gelecekte çarpık kentleşme oranı günümüzden çok daha fazla olacaktır.	97	34,6	46	16,4	60	21,4	46	16,4	31	11,1	3,35

Araştırmaya katılan öğrencilerden 77'si (% 27,5) “Gelecekte deniz, çöl gibi birçok alan yerleşime açılacaktır” ifadesine hiç katılmadığını belirtmiştir. Öğrencilerden 143'ü (%51) ise bu ifade de “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer, 3,35 olarak gerçekleşmiştir. Öğrencilerin bu ifadeye vermiş olduğu cevaplara bakılarak gelecekte deniz, çöl gibi birçok alan yerleşime açılacağını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 6

Gelecekte modern yerleşim alanlarının oluşması tarihi yapıların zarar görmesine neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Gelecekte modern yerleşim alanlarının oluşması tarihi yapıların zarar görmesine neden olacaktır.	131	46,8	43	15,4	46	16,4	31	11,1	29	10,4	3,77

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının altıncı maddesi olan “Gelecekte modern yerleşim alanlarının oluşması tarihi yapıların zarar görmesine neden olacaktır.” ifadesine öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar tablo 6’da gösterilmiştir. Tablo 6’da verilen bilgilere bakıldığında öğrencilerin 174’ü (%62,2) “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 29’u (%10,4) ise “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer, 3,77 olarak gerçekleşmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun gelecekte modern yerleşim alanlarının hızla gelişmesinin sonucu olarak tarihi yapılara zarar vereceği düşündükleri söylenebilir.

Tablo 7

Gelecekte yeni enerji kaynakları ortaya çıkacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Gelecekte yeni enerji kaynakları ortaya çıkacaktır.	128	45,7	55	19,6	42	15,0	26	9,3	29	10,4	3,37

Tablo 7’de öğrencilerin yarıdan fazlasının (%65,3) “Gelecekte yeni enerji kaynakları ortaya çıkacaktır” ifadesini “Tamamen Katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 29’u (%10,4) ise bu ifadeye hiç katılmadıklarının ifade etmişlerdir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer 3,37 olduğu göz önüne alındığında, araştırmaya katılan öğrencilerin genellikle gelecekte yeni enerji kaynaklarının ortaya çıkacağını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 8

Enerji açığını karşılamak için aydan enerji üretimine başlanacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Enerji açığını karşılamak için aydan enerji üretimine başlanacaktır.	68	24,3	48	17,1	76	27,1	45	16,1	43	15,4	3,18

“Enerji açığını karşılamak için aydan enerji üretimine başlanacaktır” ifadesine ilişkin görüşlerin analizi incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin 43’ünün (% 15,4) “hiç

katılmıyorum” yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. Bu ifadede “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” yönünde görüş bildiren öğrencilerin oranı ise %41,4’dür. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değerin 3,18 olduğu göz önüne alındığında, araştırmaya katılan öğrenciler enerji açığını karşılamak için aydan enerji üretimine başlanılacağını şeklinde düşündükleri söylenebilir.

Tablo 9

Gelecekte enerji üretiminde canlılardan yararlanılacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Gelecekte enerji üretiminde canlılardan yararlanılacaktır.	91	32,5	40	14,3	75	26,8	31	11,1	43	15,4	3,37

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının dokuzuncu maddesi olan “Gelecekte enerji üretiminde canlılardan yararlanılacaktır.” İfadesine öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar tablo 9’da gösterilmiştir. Tablo 9’da verilen bilgilere bakılarak öğrencilerin 131’inin (%46,8) “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 43’ü (%15,4) ise “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değerin 3,37 olduğu göz önüne alındığında, araştırmaya katılan öğrencilerin yarıya yakınının gelecekte enerji üretiminde canlılardan yararlanılacağı şeklinde düşündükleri söylenebilir.

Tablo 10

Güneş enerjisi, enerji üretiminde birinci sırada yer alacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Güneş enerjisi, enerji üretiminde birinci sırada yer alacaktır.	116	41,4	70	25,0	50	17,9	25	8,9	19	6,8	3,85

Araştırmaya katılan öğrencilerden 186 (%66,4) öğrenci “Güneş enerjisi, enerji üretiminde birinci sırada yer alacaktır.” ifadesine “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 19’u (% 6,8) ise bu ifadeye ”hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. İfadeye ilişkin genel ortalama değerin 3,85 olduğu göz önüne alındığında öğrencilerin güneş enerjisinin, enerji üretiminde birinci sırada yer alacağını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 11

Dünya’daki petrol rezervleri tamamen tükeneciktir maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Dünya’daki petrol rezervleri tamamen tükenecektir	90	32,1	67	23,9	56	20,0	34	12,1	33	11,8	3,52

“Dünya’daki petrol rezervleri tamamen tükenecektir.” ifadesine öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar tablo 11’de gösterilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının (% 56) “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Bu ifade için öğrencilerin 33’ ünün (%11,8) hiç katılmıyorum seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değerin 3,52 olduğu göz önüne alındığında, araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının dünyadaki petrol rezervlerinin tamamen tükeneceğini düşündükleri söylenebilir.

Tablo12

Güneş enerjisi üretiminin artması çöl alanlarının gelecekte önem kazanmasına neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Güneş enerjisi üretiminin artması çöl alanlarının gelecekte önem kazanmasına neden olacaktır.	97	34,6	56	20,0	62	22,1	35	12,5	30	10,7	3,55

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının onikinci maddesi olan “Güneş enerjisi üretiminin artması çöl alanlarının gelecekte önem kazanmasına neden olacaktır.” ifadesine öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar tablo 12’de gösterilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 153’ü (% 54,6) tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 30’u (% 10,7) ise bu ifadeye “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer, 3,55 olarak gerçekleşmiştir. Öğrencilerin bu ifadeye vermiş olduğu cevaplara bakarak güneş enerjisi üretiminin artmasının çöl alanlarının gelecekte önem kazanmasına neden olacağını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 13

Gelecekte tükenmez (yenilenebilir) enerji kaynaklarının kullanımı artacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Gelecekte tükenmez (yenilenebilir) enerji kaynaklarının kullanımı artacaktır.	105	37,5	68	24,3	52	18,6	31	11,1	24	8,6	3,71

“Gelecekte tükenmez (yenilenebilir) enerji kaynaklarının kullanımı artacaktır.” İfadesine araştırmaya katılan öğrencilerden (%8,6) “hiç katılmıyorum” yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. Bu ifadeye “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” yönünde görüş bildiren öğrencilerin oranı ise %61,8’dir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değerin 3,71 olduğu göz önüne alındığında, araştırmaya katılan öğrencilerin gelecekte tükenmez (yenilenebilir) enerji kaynaklarının kullanımı artacaktır maddesine çok katılıyorum yönünde cevapladıkları söylenebilir.

Tablo 14

Gelecekte ülkeler arasındaki gelişmişlik farkının artması beyin göçlerinin artmasına neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Gelecekte ülkeler arasındaki gelişmişlik farkının artması beyin göçlerinin artmasına neden olacaktır.	103	36,8	72	25,7	44	15,7	27	9,6	34	12,1	3,65

Araştırmaya katılan öğrencilerden yarıdan fazlası (%62,5) veri toplama aracının onördüncü maddesi olan “Gelecekte ülkeler arasındaki gelişmişlik farkının artması beyin göçlerinin artmasına neden olacaktır” ifadesine “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 34’ü (% 12,1) ise bu ifadeye “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değerin, 3,65 olduğu göz önüne alındığında öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun gelecekte ülkeler arasındaki gelişmişlik farkının artmasının beyin göçlerinin artmasına neden olacağını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 15

Dünya nüfusu orta kuşaktan kutup kuşağına doğru kayacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Dünya nüfusu orta kuşaktan kutup kuşağına doğru kayacaktır.	59	21,1	62	22,1	59	21,1	54	19,3	46	16,4	3,12

“Dünya nüfusu orta kuşaktan kutup kuşağına doğru kayacaktır.” ifadesine ilişkin öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar tablo 15’de gösterilmiştir. Tablo 15’de yer alan bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin yarıya yakınının (% 43,2) “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 46’sı (%16,4) ise, bu görüşe hiç katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer, 3,12 olarak gerçekleşmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplara bakılarak öğrenciler dünya nüfusunun orta kuşaktan kutup kuşağına doğru kayacağını düşünmektedirler şeklinde yorumlanabilir

Tablo 16

Yapılan dış göçler gelecekte etnik sorunlara yol açacaktır kayacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Yapılan dış göçler gelecekte etnik sorunlara yol açacaktır.	80	28,6	65	23,2	69	24,6	30	10,7	36	12,9	3,43

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının onaltıncı maddesi olan “Yapılan dış göçler gelecekte etnik sorunlara yol açacaktır.” ifadesine öğrencilerin 145’inin (%51,8) “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 36’sı (%12,9) ise “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer, 3,43 olarak gerçekleşmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun yapılan dış göçler gelecekte etnik sorunlara yol açacaktır şeklinde düşündükleri söylenebilir.

Tablo 17

Ülkeler arasında yapılan nüfus hareketleri gelecekte siyasi sorunlar oluşturacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Ülkeler arasında yapılan nüfus hareketleri gelecekte siyasi sorunlar oluşturacaktır.	97	34,6	69	24,6	52	18,6	25	8,9	37	13,2	3,58

“Ülkeler arasında yapılan nüfus hareketleri gelecekte siyasi sorunlar oluşturacaktır.”İfadesine öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar tablo 17’de gösterilmiştir. Tablo 17’de yer alan bilgilerden yararlanılarak araştırmaya katılan öğrencilerden 37’ sinin (%13,2) “hiç katılmıyorum” yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. Bu ifadeye “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” yönünde görüş bildiren öğrencilerin oranı ise %59,2’dir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer 3,58 olduğu göz önüne alındığında, araştırmaya katılan öğrencilerin yarıdan fazlası ülkeler arasında yapılan nüfus hareketlerinin gelecekte siyasi sorunlar oluşturacağını şeklinde düşündükleri söylenebilir.

Tablo 18

Ülkeler arasındaki nüfus hareketlerinin fazla olması dünya üzerinde tek bir tip kültürün meydana gelmesine neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Ülkeler arasındaki nüfus hareketlerinin fazla olması dünya üzerinde tek bir tip kültürün meydana gelmesine neden olacaktır	75	26,8	44	15,7	75	26,8	40	14,3	46	16,4	3,22

Araştırmaya katılan öğrencilerden 119 (%42,5) öğrenci “Ülkeler arasındaki nüfus hareketlerinin fazla olması dünya üzerinde tek bir tip kültürün meydana gelmesine neden olacaktır.” ifadesine “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 46’sı (% 16,4) ise bu ifadeye “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. İfadeye ilişkin genel ortalama değerin 3,22 olduğu göz önüne alındığında öğrencilerin ülkeler arasındaki nüfus hareketlerinin fazla olmasının dünya üzerinde tek bir tip kültürün meydana gelmesine neden olacağını düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 19

Kırdan kente yapılan göçler zaman içerisinde yön değiştirerek kentlerden kıra doğru olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Kırdan kente yapılan göçler zaman içerisinde yön değiştirerek kentlerden kıra doğru olacaktır.	93	33,2	52	18,6	53	20,7	34	12,1	43	15,4	3,22

“Kırdan kente yapılan göçler zaman içerisinde yön değiştirerek kentlerden kıra doğru olacaktır.” ifadesine öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar tablo 19’da gösterilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin bu maddeye ilişkin görüşleri incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının (% 51,8) “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 43’si (%15,4) ise, bu görüşe hiç katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer, 3,22 olarak gerçekleşmiştir. Tablo 19’da yer alan bilgilere bakılarak öğrencilerin kırdan kente yapılan göçlerin zaman içerisinde yön değiştirerek kentlerden kıra doğru olacağını düşündükleri söylenebilir.

Tablo 20

Gelecekte sanayi alanında robot kullanımı işsizliğin artmasına neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Gelecekte sanayi alanında robot kullanımı işsizliğin artmasına neden olacaktır	115	41,1	52	18,6	49	17,5	26	9,3	38	13,6	3,64

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının yirminci maddesi olan “Gelecekte sanayi alanında robot kullanımı işsizliğin artmasına neden olacaktır” ifadesine öğrencilerin vermiş oldukları cevaplar tablo 20’de gösterilmiştir. Öğrencilerin 167’sinin (%59,7) “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 38’si (%13,6) ise “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer, 3,64 olarak gerçekleşmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun robot kullanımı işsizliğin artmasına yol açacaktır şeklinde düşündükleri söylenebilir.

Tablo 21

Gelecekte sanayi için hammadde temininde komşu gezegenlerden de yararlanılacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Gelecekte sanayi için hammadde temininde komşu gezegenlerden de yararlanılacaktır.	74	26,4	59	21,1	63	22,5	30	10,7	54	19,3	3,24

Araştırmaya katılan öğrencilerden yarıya yakını (%47,5) veri toplama aracında bulunan “Gelecekte sanayi için hammadde temininde komşu gezegenlerden de yararlanılacaktır.” ifadesine tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 54’ü (% 19,3) ise bu ifadeye “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değerin, 3,24 olduğu göz önüne alındığında öğrencilerin yarıya yakının gelecekte sanayi için hammadde temininde komşu gezegenlerden de yararlanılacağı düşünüldükleri söylenebilir.

Tablo 22

Gelecekte bazı sanayi faaliyetleri (silah, kimya vb) komşu gezegenlerde yürütülecektir maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Gelecekte bazı sanayi faaliyetleri (silah, kimya vb) komşu gezegenlerde yürütülecektir.	89	31,8	52	18,6	56	20,0	39	13,9	44	15,7	3,36

“Gelecekte bazı sanayi faaliyetleri (silah, kimya vb.) komşu gezegenlerde yürütülecektir.” ifadesine ilişkin görüşlerin analizi incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin 141’inin (% 50,4) “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 44’ü (%15,7) ise, bu görüşe hiç katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer, 3,36 olarak gerçekleşmiştir. Bu ifadeye verilen cevaplara bakılarak öğrenciler gelecekte bazı sanayi faaliyetleri (silah, kimya vb.) komşu gezegenlerde yürütüleceğini düşünmektedirler şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 23

Sanayi faaliyetlerinin gelişmesi doğal afetlerin yol açtığı can kayıplarının sona ermesine neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen Katılıyorum		Çok Katılıyorum		Orta Düzeyde Katılıyorum		Az Katılıyorum		Hiç Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Sanayi faaliyetlerinin gelişmesi doğal afetlerin yol açtığı can kayıplarının sona ermesine neden olacaktır.	106	37,9	59	21,1	51	18,2	30	10,7	34	12,1	3,61

“Sanayi faaliyetlerinin gelişmesi doğal afetlerin yol açtığı can kayıplarının sona ermesine neden olacaktır.” ifadesine araştırmaya katılan öğrencilerden 34’ü (%12,1) “hiç katılmıyorum” yönünde görüş bildirdiği görülmektedir. Bu ifadeye “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” yönünde görüş bildiren öğrencilerin oranı ise %59’dur. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer 3,61 olduğu göz önüne alındığında, araştırmaya katılan öğrencilerin sanayi faaliyetlerinin gelişmesi doğal afetlerin yol açtığı can kayıplarının sona ermesine neden olacaktır maddesine çok katılıyorum yönünde cevapladıkları söylenebilir.

Tablo 24

Sanayi alanlarının mekân olarak genişlemesi turizm alanlarının azalmasına neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Sanayi alanlarının mekân olarak genişlemesi turizm alanlarının azalmasına neden olacaktır.	92	32,9	73	26,1	49	17,5	33	11,8	33	11,8	3,56

Araştırmaya katılan öğrencilerden 165 (%59) öğrenci “Sanayi alanlarının mekân olarak genişlemesi turizm alanlarının azalmasına neden olacaktır.” ifadesine “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 33’ü (% 11,8) ise bu ifadeye “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. İfadeye ilişkin genel ortalama değerin 3,56 olduğu göz önüne alındığında öğrenciler sanayi alanlarının mekân olarak genişlemesi ile turizm alanlarında azalmalara neden olacaktır şeklinde düşündükleri söylenebilir.

Tablo 25

Sanayinin daha fazla gelişmesi gelecekte çevre sorunlarının artmasına neden olacaktır maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Sanayinin daha fazla gelişmesi gelecekte çevre sorunlarının artmasına neden olacaktır.	120	42,9	65	23,2	40	14,3	26	9,3	29	10,4	3,78

Araştırmaya katılan öğrencilerden 185 (%66,1) öğrenci “Sanayinin daha fazla gelişmesi gelecekte çevre sorunlarının artmasına neden olacaktır” ifadesine “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 29’u (% 10,4) ise bu ifadeye “hiç katılmıyorum” seçeneğini işaretlemişlerdir. İfadeye ilişkin genel ortalama değerin 3,78 olduğu göz önüne alındığında öğrencilerin sanayinin daha fazla gelişmesi gelecekte çevre sorunlarının artmasına neden olacaktır şeklinde düşündükleri söylenebilir.

Tablo 26

Sanayinin gelişmesi, gelecekte hammadde ihtiyacını karşılamak için tüm sanayi kollarında geri dönüşümü zorunluluk haline getirecektir maddesine ilişkin görüşlerin dağılımı

Anket Maddesi	Cevap Seçenekleri										$\bar{X}$
	Tamamen		Çok		Orta Düzeyde		Az		Hiç		
	Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılıyorum		Katılmıyorum		
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	
Sanayinin gelişmesi, gelecekte hammadde ihtiyacını karşılamak için tüm sanayi kollarında geri dönüşümü zorunluluk haline getirecektir.	126	45,0	53	18,9	42	15,0	26	9,3	33	11,8	3,76

Orta öğretim öğrencilerinin Coğrafya konularının gelecekteki değişimine yönelik görüşlerini, veri toplama aracında yer alan yirmi altıncı madde “Sanayinin gelişmesi, gelecekte hammadde ihtiyacını karşılamak için tüm sanayi kollarında geri dönüşümü zorunluluk haline getirecektir.”. Bu ifadeye verilen cevapların analizi incelendiğinde, araştırmaya katılan öğrencilerin 189’u (%63,9) bu ifadeye “tamamen katılıyorum” ya da “çok katılıyorum” seçeneklerini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin 33’ü (%11,8) ise, bu görüşe hiç katılmadığını belirtmiştir. Bu ifadeye ilişkin genel ortalama değer, 3,76 olarak gerçekleşmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin, sanayinin gelişmesi, gelecekte hammadde ihtiyacını karşılamak için tüm sanayi kollarında geri dönüşümü zorunluluk haline getirileceğini düşündükleri şeklinde yorumlanabilir.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafyaya İlişkin Konuların Geleceğine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığına İçin “t” Testi Sonuçları

Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafyaya ilişkin konuların geleceğine yönelik görüşlerinin cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ilişkisiz örneklem için t testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27

Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafya’ ya İlişkin Konuların Geleceğine Yönelik Görüşlerinin Cinsiyetlerine Göre Farklılığına İçin “ t “ Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Kadın	146	91,14	24,10	278	-,539	,590
Erkek	134	92,70	24,23			

Tablo 27’deki bulgulara göre araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin coğrafyaya ilişkin konuların geleceğine yönelik görüşleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(278)} = ,495$; $p > ,05$]. Bu bulguya göre erkek ve kadın öğrencilerin coğrafya ’ya ilişkin konuların geleceğine yönelik görüşleri benzer bulunmuştur. Tablo 27’den yararlanılarak kadınlar ile erkeklerin coğrafyaya ilişkin konuların geleceğine yönelik görüşlerinin benzer olması bu konuda feminist bir yaklaşımın doğru olmadığını göstermektedir. Coğrafyanın gelecekteki konuları hakkında öğrencilerin bilgi sahibi olması için cinsiyet ayrımının yapılmaması gerektiği görülmektedir.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafyaya İlişkin Konuların Geleceğine Yönelik Görüşlerinin Sınıf Farklılığı İçin “t” Testi Sonuçları

Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafyaya ilişkin konuların geleceğe yönelik görüşlerinin sınıf değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ilişkisiz örneklem için t testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 28’de verilmiştir.

Tablo 28

Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafyaya İlişkin Konuların Geleceğine Yönelik Görüşlerinin Sınıf Farklılığı İçin “ t ” Testi Sonuçları

Sınıf	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
9. sınıf	140	92,60	21,55	278	,492	,623
10. sınıf	140	91,18	26,52			

Öğrencilerin sınıf durumlarına göre ölçeğe vermiş olduğu cevaplar Tablo 28’de gösterilmiştir. Tablo 28’deki bulgulara göre araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin Coğrafya ’ya ilişkin konuların geleceğine yönelik görüşleri sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(278)} = ,495$; $p > ,05$]. Öğrencilerin araştırmaya ait ölçeğe vermiş oldukları cevapların aritmetik ortalamasının bir birine yakın olması 9. ve 10. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin Coğrafya ’ya ilişkin konuların geleceğine yönelik görüşlerinin benzer bulunduğu şeklinde yorumlanabilir. Tablo 28’de yer alan bilgilere bakarak 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin coğrafyanın gelecekteki konularına ait görüşlerini eğitim durumunun etkilemediği görülmektedir. Ama 9. sınıf ve 10. sınıf öğrencilerinin almış olduğu eğitimin farklı olması bu konu hakkında da öğrencilerin farklı düşünceleri gerekmektedir. Tablo 28’de ki bilgilere bakarak bu farklılığın olmadığı görülmektedir. Öğrencilere bu konu hakkında verilecek eğitim sınıflar arasında görüş farklılığının oluşmasını sağlayacaktır.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafyaya İlişkin Konuların Geleceğine Yönelik Görüşlerinin Lise Türü Farklılığı İçin “t” Testi Sonuçları

Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafyaya ilişkin konuların geleceğine yönelik görüşlerinin lise türü değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için ilişkisiz örneklemeler için t testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 29’da verilmiştir.

Tablo 29

Ortaöğretim Öğrencilerinin Coğrafyaya İlişkin Konuların Geleceğine Yönelik Görüşlerinin Lise Türü Farklılığı İçin “t” Testi Sonuçları

Okul türü	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Anadolu Lisesi	138	93,66	26,15	278	1,216	,525
Anadolu İHL	142	90,16	21,95			

Tablo 29’daki bulgulara göre araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin coğrafyaya ilişkin konuların geleceğine yönelik görüşleri sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir [$t_{(278)} = 1,216$; $p > ,05$]. Bu bulgu Anadolu Lisesi ve Anadolu İHL’ de öğrenim gören öğrencilerin Coğrafya ’ya ilişkin konuların geleceğine yönelik görüşlerinin benzer bulunduğu şeklinde yorumlanabilir. Ortaöğretimde almış oldukları eğitimde benzerliklerin olduğu halde bazı farklılıklarında bulunduğu Anadolu liseleri ile Anadolu İmam Hatip liseleri öğrencileri arasında coğrafyanın gelecekteki konuları hakkında görüş benzerliği olduğu görülmektedir. Coğrafya 9. ve 10. sınıfta bu iki lise türünde de ortak bir müfredat ve eşit bir ders saatine sahiptir. Öğrencilerin almış oldukları eğitimin farklı olduğu halde konu hakkındaki görüşlerinin benzer olması araştırma konusu üzerinde almış oldukları ortak coğrafya dersinin etkili olduğunu lise türleri arasındaki farklı olan derslerin ise etkili olmadığını göstermektedir. Öğrencilerde ki gelecek merakının oluşmasında coğrafya dersinin önemini tablo 29’da yer alan bilgiler gün yüzüne çıkarmaktadır. Bu

bilgilerden yola çıkarak öğrencilerin “Gelecekte dünya nasıl olacak?” sorusuna vermiş oldukları cevapların özellikle coğrafya derslerinin etkili olduğu görülmektedir.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlara dayalı önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

“Orta öğretim öğrencilerinin coğrafya konularının gelecekteki değişimine yönelik düşünceleri" isimli çalışma; coğrafyanın konuları arasında yer alan nüfus, yerleşme, sanayi ve enerji kaynakları konularının geleceği hakkında ortaöğretim öğrencilerin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan fütüristik bir çalışmadır. Coğrafya biliminde en az çalışılan konulardan biri olan “Coğrafi Fütürizm” Türkiye’de daha önce çalışılmamış olması, araştırmanın önemini artırmıştır.

Araştırmanın literatür tarama bölümünde elde edilen sonuçlara bakılarak, doğa ile etkileşim içinde olan insanın sürekli bir gelişim halinde olduğu ve yaşanan bu gelişimin doğa ile insan arasındaki etkileşim üzerinde etkili olduğu söylenile bilinir. İnsan gelişen teknoloji ile birlikte doğadan daha fazla yararlanmaya başlamıştır. Doğadan daha fazla yararlanılması doğal kaynakların daha hızlı bir şekilde tükenmesine neden olmuştur. Doğa insan arasındaki bu etkileşimin günümüzde olduğu gibi doğadan her geçen gün daha fazla yararlanılarak devam etmesi durumunda gelecekte çeşitli sorunların meydana geleceği öngörülmektedir. Öngörülen bu sorunların etkisini en aza indirmek hatta bu sorunlarla

karşılaşmamak için çevreye duyarlı ve çevre sorunlarının çözümünde aktif rol alan bireylere ihtiyaç vardır.

Orta öğretim öğrencilerinin coğrafya ya ait olan nüfus, yerleşme, sanayi ve enerji kaynakları konularının gelecekteki durumu hakkındaki görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırma sonucu ölçekten elde edilen bulgulara bakılarak; araştırmaya katılan öğrencilerin ölçekte yer alan 18 maddeye “Çok Katılıyorum” yönünde cevap verirken ölçekte yer alan diğer 8 maddeye ise “Orta Düzeyde Katılıyorum” yönünde cevap verildiği görülmüştür. Ölçekte yer maddelerden “Kentsel alanların genişlemesi gelecekte kırsal alanların tamamen yok olmasını sağlayacaktır.” ifadesine ait ortalama değer (3.88) ölçme aracında yer alan maddeler arasında en yüksek ortalama değere sahiptir. Ölçme aracında yer alan “Dünya nüfusu orta kuşaktan kutup kuşağına doğru kayacaktır.” ifadesi ise ölçme aracındaki maddeler arasında en düşük ortalama değere (3.12) sahiptir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ölçeğe vermiş oldukları cevapların genel ortalaması 3,52’ dir. Araştırmada kullanılan ölçeğin genel ortalama değerinin 3. 52 olması öğrencilerin ölçeğin tamamına ortalama olarak “Çok Katılıyorum” yönünde cevap verdiklerini göstermektedir. Öğrencilerin görüşlerini belirttiği ölçekte hiçbir madde uç bir ortalama değere sahip olarak diğer maddelerden ayrılmamıştır. Ölçekte yer alan hiçbir maddenin ortalaması “ Tamamen Katılıyorum”, “Az Katılıyorum” yada “Hiç Katılmıyorum” şeklinde olmamıştır.

Hazırlanan ölçekte öğrencilerin görüşleri üzerinde sınıf, cinsiyet ve okul türünün etkili olup olmadığını belirlemek için ölçeğin birinci bölümüne öğrencilerin sınıf, cinsiyet ve okul türü değişkenlerini ele alan kişisel bilgilerin bulunduğu bir bölüm oluşturulmuştur. Uygulanan ölçekten elde edilen verilere göre öğrencilerin kendilerine yöneltilen maddeler hakkında benzer görüşlere sahip olduğu görülmüştür. Ölçekten elde edilen verilerle yapılan “ t” testinden elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin konu ile ilgili görüşleri üzerinde öğrencilerin sınıf, cinsiyet ve okul türü değişkenlerinin etkili olmadığı görülmüştür.

Araştırmaya katılan öğrencilerin hazırlanan ölçeğe vermiş oldukları cevaplara bakılarak öğrencilerin gelecekte doğa insan etkileşiminde bir değişimin yaşanacağı ve bu değişimin gelecekte coğrafya konularında da değişime neden olacağını düşündükleri söylenebilir. Ölçekten elde edilen verilere göre öğrenciler sanayinin gelecekte daha fazla gelişeceği ve günümüzden farklı bir şekil alacağını düşünmektedirler. Araştırmaya katılan öğrenciler gelecekte enerji tüketiminde artışların yaşanacağını ve enerji tüketimindeki bu artışın günümüzde kullanılan petrol, doğalgaz vb termik enerji kaynaklarının rezerv

bakımından azalmasına hatta bazı enerji kaynaklarının tamamen ortadan kalkmasına neden olacağını düşündükleri söylenebilir. Enerji tüketimindeki değişmeler; günümüzde kullanılan enerji kaynaklarının gelecekteki enerji ihtiyacını karşılamada yetersiz kalmasından dolayı yeni enerji kaynaklarının kullanılmasına neden olacağı söylenebilir. Gelecekte kullanılacak enerji kaynaklarının ise büyük oranda yenilenebilen enerji kaynaklarının olacağı düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırmanın bu bölümünde araştırma sonuçlarına dayalı olarak geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

- Coğrafyada fütürizm konusuyla ilgili daha detaylı akademik çalışmalar yapılmalıdır.
- Coğrafya dersi öğretim programında Coğrafi fütürizmle ilgili konulara yer verilmelidir.
- Gelecekte enerji, sanayi, nüfus ve yerleşme gibi konularda öğrencilere projeler hazırlatılmalıdır.
- Öğrencilerin gelecekte yaşanması muhtemel bazı konulara merak duymaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, M. (2011). *Ekonomik, kültürel ve politik küreselleşme ve sonuçları*. Ankara: Nobel
- Akbulut, G. (2004). Coğrafya öğretimi ve yaratıcı düşünme. *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 24(2),215-223
- Akyol, İ.H. (1951). *Umumi coğrafya I. bölüm giriş*. İstanbul: Coğrafya Enstitüsü .
- Alacapınar, F. (2008). *Örnek olay yöntemi ve eğitimde örnek olaylar*. Ankara: Anı.
- Arı, Y. (2010). Coğrafyanın Genel Eğitime Katkısı. (Ed. R.Özey& S. İncekara). *Coğrafya Eğitiminde Kavram ve Değişimler*. Ankara: Pegem
- Atalay, İ. (2012). *Genel beşeri ve ekonomik coğrafya*. İzmir: Kişisel
- Atasoy E. ve Ertürk, H. (2008). İlköğretim öğrencilerinin çevresel tutum ve çevre bilgisi üzerine bir alan araştırması. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 105-122.
- Aydın, F. Coşkun, M. ve Kaya, H. (2010). Ticaret Meslek Lisesi öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik tutumları (Elbistan örneği), *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 183- 203.
- Aydın, F. (2010).Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar.*Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(3),1313-1322
- Aydın, F. ve Eser - Ünalı, Ü. (2010).Coğrafya öğretmen adaylarının coğrafya kavramına ilişkin algılarının meteforlar yardımıyla analizi. *International Online Journal of EducationalSciences*, (2),600-622.
- Bilgen, N. (2013). *Coğrafya eğitimi ve mesleki hayat*.Ankara: Pegem.
- Çelik, E. (2007). *Ortaöğretim coğrafya derslerinde bilgisayar destekli animasyon kullanımının öğrenci başarısına etkisi*, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Çepni, S. (2005). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Üçyol
- Çıvgın, İ. ve Yardımcı, R., (2010). *Çağdaş Dünya Tarihi*.Ankara: Ertem
- Demirci, A. (2005). *ABD’de Eğitim Sistemi ve Coğrafya Öğretimi*. İstanbul: Aktif
- Demirci, A. Seçkin, S. ve Ünlü, M., (2002). Mesleki açıdan coğrafya’nın önemi ve Türkiye’de kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 5, 171-185.
- Demirci, A. Taş, H.İ. ve Özel, A. (2007). Türkiye’de ortaöğretim coğrafya derslerinde teknoloji kullanımı. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 15, 37-54.
- Demirci, A.Üçışık, S. (2002). 21. yüzyılda çağdaş coğrafya bilimi ve temel unsurları, *Marmara Coğrafya Dergisi* 5,117- 133.
- Demirkaya, H. ve Arıbaş, K. (2004).Sosyal Bilgiler Öğretmenliği üçüncü sınıf öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12, 143-152.
- Doğanay, H. (1993). *Coğrafya’ya giriş “Metodlar-İlkeler ve Terminoloji”*, Ankara:Gazi
- Doğanay, H.(1999).*Coğrafya öğretim yöntemleri*, Erzurum: Aktif
- Doğanay, H. ve Doğanay, S. (2014).*Coğrafya’ya giriş*, Ankara: Pegem
- Ertürk, H.(2011). *Çevre politikası*. Bursa: Ekin
- Garipağaoğlu, N. (2001). *Türkiye ortam sorunları coğrafyas*. İstanbul: Yeditepe
- Giddens, A. (1994). *Modernliğin sonuçları*. (E. Kuşdil, Çev.). İstanbul: Ayrıntı
- Giddens, A. (2000). *Elimizden kaçıp giden dünya*.(E. Kuşdil, Çev.).İstanbul: Alfa
- Gökçe, N. & Kaya, E. (2009). Coğrafya dersi öğretim programında küresel iklim değişikliği.*Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 157–168.
- Görmez, K,(2007). *Çevre sorunları*. Ankara: Nobel
- Gümüşçü, O. (1999). Osmanlılarda coğrafya biliminin doğuşu ve gelişim, G. Eren (Editör) *Osmanlı Ansiklopedisi: Bilim (8. Cilt)*, İstanbul: Yeni Türkiye.
- Gümüşçü, O. (2012). *Coğrafya’ya davet*.İstanbul: Yeditepe.
- Güney, E. (2003).*Çevre ve insan toplum doğa ilişkileri*. İstanbul: Çantay
- Güvenç, B. (1976). *Değerler, tutumlar ve davranışlar. toplum bilimlerinde araştırma ve yöntem*. Derl: R.Keleş, Ankara: TODAİE, No:152.

- Güvenç, B. (2008). *Dünyanın sonu mu*. İstanbul : Sentez
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Tekışık
- Karabağ, S.(2006). *Mekanın siyasallaşması*. Ankara: Gazi.
- Karabağ, S. ve Şahin, S. (2007). *Kuram ve uygulamada coğrafya eğitimi*. Ankara: Gazi.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*.(24 b.) Ankara: Nobel.
- Kayhan, İ. (2000). Türkiye üniversitelerinde coğrafya eğitimi, *Ege Coğrafya Dergisi*, 11, 7- 22
- Kozak, M. (2014). *Sürdürülebilir turizm*. Ankara: Detay
- Önal, E. ve Yarbay, R.N. (2010). Türkiye’de yenilenebilir enerji kaynakları potansiyeli ve geleceği, *İstanbul Ticaret Odası Fen Bilimleri Dergisi*, 9(18), 77-96
- Özçağlar, A. (2006). *Coğrafyaya giriş*. Ankara: Hilmi Usta
- Özey, R.(2008). *Günümüz dünya sorunları*.İstanbul: Aktif
- Özey, R.(2009). *Çevre sorunları*. İstanbul : Aktif
- Özey, R. (2010)*Coğrafya eğitiminde kavram ve değişimler*.(Ed. R. Özey, S. İncekara). Ankara: Pegem
- Özey, R. (2013)*Yüksek öğretimde ve coğrafyada öğretmen.yüzyılda değişen yaklaşımlar ve yüksek öğretimde coğrafya eğitimi*.(Ed. R. Özey, F. Tuna, N.Bilgen). Ankara: Pegem
- Özgen, N. (2010). Bilim olarak coğrafya ve evrimsel paradigmaları, *Ege Coğrafya Dergisi*, 19(2), 1- 25.
- Öztürk, M. (2006). Coğrafya eğitimini yeniden düşünmek: yeni bin yılda sorgulayan, problem çözen ve karar verebilen öğrenciler, *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 20:439-451
- Öztürk, M.(2014). *Coğrafya eğitiminde araştırma*. Ankara: Pegem
- Şahin, C. (2001). *Genel coğrafya*. Ankara: Gündüz
- Şahin, C. (2003), Türkiye’de coğrafya öğretimi, sorunları ve çözüm önerileri. Ankara: Gündüz
- Şahin,S. (2015). *Geçmiş günümüz ve gelecekte nüfus gerçeği*. Ankara: Pegem.

- Şen, Ö.L.,Kindap, T. ve Bozyurt, D. (2008) Küresel ısınma ve Türkiye, iyimser senaryo, *Yeşil Atlas*, 11, 80-89.
- Tavşancıl, E., (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel.
- Theodore J. K. , (2013). *Sanayi toplumu ve geleceği* (Kolektif,Çev.). İstanbul: Kaos.
- Tuna, M. (2006). *Türkiye’de çevrecilik*. Ankara: Nobel
- Tümertekin, E.(1990). Çağdaş coğrafi düşüncenin oluşumu ve Paul Vidal de la Blache,*İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi*, Yayınları No: 3603.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N. , (2012) *Beşeri coğrafya insan kültür mekan*, İstanbul: Çantay .
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N., (2013) *Ekonomik coğrafya küreselleşme ve kalkınma*, İstanbul:Çantay.
- Tümertekin, E. ve Özgüç, N., (2014).*Coğrafya geçmiş – kavramlar- coğrafyacılar*. İstanbul:Çantay.
- Türkeş, M., Sümer, U. M. ve Çetiner, G. (2000). ‘Küresel iklim değişikliği ve olası etkileri’, Çevre Bakanlığı, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Seminer Notları , 7-24,Ankara.
- UN (B.M), (2013)*World PopulationPolicies*, United Nations Publication, New York.

EKLER

EK-1, Orta Öğretim Öğrencilerinin Coğrafya Konularının Gelecekteki Değişimine Yönelik Görüşleri

Sayın Katılımcı,

Bu anket bilimsel bir araştırma amacıyla hazırlanmıştır. Anketteki maddelere vereceğiniz her samimi cevap coğrafya bilimi hakkında bazı sorunların tespitini kolaylaştırırken bu sorunların çözümü için yapılacak çalışmalara da katkı sağlayacaktır. Cevaplarınız gizli tutulacak ve araştırma amacı dışında kullanılmayacaktır. Lütfen ifadeleri boş bırakmayın.

Emre DURAN

Yüksek Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Sınıfınız : 9 () 10 ()
2. Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()
3. Lise Türü: Anadolu Lisesi () Anadolu İmam-Hatip Lisesi ()

GÖRÜŞ		Tamamen Katılıyorum	Çok Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Az Katılıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Gelecekte yeryüzünün üstü kullanıldığı gibi yerin altı da yerleşim için kullanılmaya başlanılacaktır.	()	()	()	()	()
2	Kentsel alanların genişlemesi gelecekte kırsal alanların tamamen yok olmasını sağlayacaktır.	()	()	()	()	()

3	Mega (metropol) şehirlerin sayısının artması yerel kültürler üzerinde etkili olacaktır.	()	()	()	()	()
4	Gelecekte deniz, çöl gibi birçok alan yerleşime açılacaktır.	()	()	()	()	()
5	Gelecekte çarpık kentleşme oranı günümüzden çok daha fazla olacaktır.	()	()	()	()	()
6	Gelecekte modern yerleşim alanlarının oluşması tarihi yapıların zarar görmesine neden olacaktır.	()	()	()	()	()
7	Gelecekte yeni enerji kaynakları ortaya çıkacaktır.	()	()	()	()	()
8	Enerji açığını karşılamak için aydan enerji üretimine başlanacaktır.	()	()	()	()	()
9	Gelecekte enerji üretiminde canlılardan yararlanılacaktır.	()	()	()	()	()
10	Güneş enerjisi, enerji üretiminde birinci sırada yer alacaktır.	()	()	()	()	()
11	Dünya'daki petrol rezervleri tamamen tükenecektir	()	()	()	()	()
12	Güneş enerjisi üretiminin artması çöl alanlarının gelecekte önem kazanmasına neden olacaktır.	()	()	()	()	()

13	Gelecekte tükenmez (yenilenebilir) enerji kaynaklarının kullanımı artacaktır.	()	()	()	()	()
14	Gelecekte ülkeler arasındaki gelişmişlik farkının artması beyin göçlerinin artmasına neden olacaktır.	()	()	()	()	()
15	Dünya nüfusu orta kuşaktan kutup kuşağına doğru kayacaktır.	()	()	()	()	()
16	Yapılan dış göçler gelecekte etnik sorunlara yol açacaktır.	()	()	()	()	()
17	Ülkeler arasında yapılan nüfus hareketleri gelecekte siyasi sorunlar oluşturacaktır.	()	()	()	()	()
18	Ülkeler arasındaki nüfus hareketlerinin fazla olması dünya üzerinde tek bir tip kültürün meydana gelmesine neden olacaktır.	()	()	()	()	()
19	Kırdan kente yapılan göçler zaman içerisinde yön değiştirerek kentlerden kıra doğru olacaktır.	()	()	()	()	()
20	Gelecekte sanayi alanında robot kullanımı işsizliğin artmasına neden olacaktır	()	()	()	()	()
21	Gelecekte sanayi için hammadde temininde komşu gezegenlerden de yararlanılacaktır.	()	()	()	()	()
22	Gelecekte bazı sanayi faaliyetleri (silah, kimya vb) komşu gezegenlerde yürütülecektir.	()	()	()	()	()
23	Sanayi faaliyetlerinin gelişmesi doğal afetlerin yol açtığı can kayıplarının sona ermesine neden olacaktır.	()	()	()	()	()
24	Sanayi alanlarının mekan olarak genişlemesi turizm alanlarının azalmasına neden olacaktır.	()	()	()	()	()
25	Sanayinin daha fazla gelişmesi gelecekte çevre sorunlarının artmasına neden olacaktır.	()	()	()	()	()
26	Sanayinin gelişmesi, gelecekte hammadde ihtiyacını karşılamak için tüm sanayi kollarında geri dönüşümü zorunluluk haline getirecektir.	()	()	()	()	()

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı	DURAN Emre
Uyruğu	T.C.
Doğum tarihi ve yeri	26.03.1990- Mamak
Medeni hali	Bekar
Telefon	0536 639 50 90
E-posta	emreduran0619@gmail.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet yılı
Lise	Çorum Atatürk Lisesi	2007
Üniversite	Gazi Üniversitesi	2013
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi	2017

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
2 Yıl	Emniyet Genel Müdürlüğü	Polis Memuru

Yabancı Dil	İngilizce
-------------	-----------

Yayınlar

GAZİ GELECEKTİR...